

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ-ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

Περίοδος Β — Έτος Αον (16ον) ΑΡΙΘ. 16 (625) Σάββατον, 30 Μαρτίου 1919.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΝΟΥΜΑΣ : Μιλάει ὁ Ποιητής.
 Β. ΓΚΡΙΦΩΝ : Ἐόν. (Μετάφρ. Αὔρ. Θ.)
 Δ. Π. Τ. : Πίσω ἀπὸ τὰ κάγκελα. (Στίχοι).
 ΗΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ : Τραγοῦδιον.
 ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ : Ἡλιοβασίλευμα. (Ποίημα).
 ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΗΣ : Ἡ Μαριό. (Ποίημα).
 ΙΣΗΒΕΛΛΗ ΡΕΜΠΩΪ : Ὁ ἀδελφός μου Ἀρθούρος.
 (Μετάφρ. Ἡλ. Β.)
 Α. ΙΚΗΡΟΣ : Τραγοῦδιον.

ΛΙΑΝ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ : Σ' ἕναν ἄγνωστο τάφο. (Ποίημα)
 Λ. ΤΕΤΣΕΒΙΤΗΣ : Ἡ Δημήτρανα. (Διήγημα).
 Ο ΝΟΥΜΑΣ : Φαινόμενα καὶ πράγματα.
 ΣΙΤΕΝ ΚΑΡΗ Γ' ΣΚΗΚΗ : Ἀραβικά. (Ποιήματα).
 Γ. ΓΚΒ Γ' ΓΕΡΕΤΑΜ : Χιονισμένος Χειμώνας.
 (Μετάφρ. Α. Κουκούλα).
 Π. ΝΙΡΒΗΝΗΣ : Ἡ καλύτερη ἔσοχ ἡ.
 ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ. Ἑλληνική φιλολο-
 γία. Χωρὶς γραμματόσημο. — Ἡ κοινὴ γνώμη.

ΔΙΑΤΕΘΕΝΤΑ ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

ΜΕΧΡΙ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΠΟΛΕΙΣ	ΔΡΑΧΜΑΙ
ΑΘΗΝΑΙ	132.289.900
ΠΑΤΡΑΙ	5.286.200
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	2.135.700
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	2.945.700
ΒΟΛΟΣ	2.790.000
ΚΕΡΚΥΡΑ	1.909.000
ΣΥΡΟΣ	1.623.500
ΜΙΤΥΛΗΝΗ	5.328.200
ΚΑΛΑΜΑΙ	956.500
ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ	155.300
Ἐν ὅλῳ Δραχμαὶ	155.420.000

ΛΑΧΕΙΟΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἡ Δευτέρα κλήρωσις τοῦ Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων θὰ γίνῃ ἀνυπερθέτως τὴν Κυριακὴν 28 Ἀπριλίου 1919 (11 Μαΐου 1919).

Σύνολον κερδῶν δραχμαὶ 200,000
Μέγα κέρδος δραχμαὶ 80,000

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διὰ τοὺς κ. κ. ὀδοντοιατροὺς

Εἰς τὸ κατάστημα LABARBERA, I. KANΔH καὶ Σία, Σταδίου 3, παρελήφθησαν τὰ ἀναμενόμενα ὀδοντοιατρικὰ εἶδη τοῦ ἐν Λονδίῳ Οἴκου C. ASH SONS et Cie.

ΚΑΠΝΑ
ΣΙΓΑΡΕΤΑ **ΜΕΞΗ**

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ:

ΟΙ ΓΥΡΙΣΜΟΙ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

τοῦ ΕΩΜΟΥ ΦΙΛΛΥΡΑ

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.
Δραχ. 3.

ΠΙΝΕΤΕ

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗΝ - 1901 - ΤΟΥΤΑ

Εἶναι ζήτημα υγείας.

„ΠΡΟΝΟΙΑ“
ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΝ
ΥΕΛΟΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΒΡΕΠΤΩΝ

Γενικοὶ πράκτορες:
Ἀδελφοὶ Δάνου & Λία
Ἐν Ἀθήναις, Πισσαρίδων 4.
Ἐν Πειραιῶν, Νικητῶν 8.
— ΤΥΠΟΣ —

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΦΥΛΛΟ τοῦ «Νουμά» πού εἶχε ἐξαντληθῆ ξανατυπώθηκε καὶ πωλεῖται στὸ γραφεῖο μας (Σοφοκλέους 3)

Ο "ΝΟΥΜΑΣ" ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Ὁ κ. ΓΕΩΡΓ. Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ (Συνοικία Ἁγίου Γεωργίου ἢ Ντιλμπέρ Σοκάν ἀριθ' 16) εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ δεχθῆ τὴν ἀντιπροσωπεία τοῦ «Νουμά» στὴ Σμύρνη καὶ στὴν Ἀνατολή. Ὅποιος θέλει λοιπὸν νὰ γραφτεῖ συντρομητῆς, νὰ πληρώσει συντρομὴ ἢ νὰ δημοσιέψει ἀγγελία στὸ «Νουμά», ἄς συνεννοηθῆ μαζί του.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ συνδρομητῆς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ νὰ μᾶς στείλουν τὴ συνδρομὴ με ταχυδρομικὴ ἢ τραπεζικὴ ἐπιταγὴ καὶ με διεύθυνση: «Ἐκδοτικὴ Ἐταιρεία «Τύπος», ὁδὸς Σοφοκλέους» ριστεῖδη.

Ἡ διαχείριση τοῦ «Νουμά»

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ:

“Ο ΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ,,

ΤΟ ΜΟΝΟ ΑΓΝΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

Ἀδελφοὶ Δάνου & Λία

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Ἀθήναις, Θεσσαλονίκῃ καὶ Πάτραις, ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ἐν Καλάμαις, Λαμία καὶ Νέῳ Ὑόρκῳ, ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ἀπᾶσας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ:

ΔΙΑΚΟΜΙΣΙΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΗ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΔΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΝ ΤΡΙΤΩΝ

ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ΕΠΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΤΩΤΙΚΩΝ.

ΝΑΥΛΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΙΣΤΙΟΦΟΡΩΝ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΤΜΗΜΑ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ. Ἡμερησία τηλεγραφικὴ ὑπηρεσία ἐκ τῶν κέντρων τῆς παραγωγῆς τῶν τιμῶν σταφίδων καὶ σάκων, Διαρκὴς παρακαταθήκη σταφίδων, σάκων καὶ σάκωνος πρὸς πώλησιν διὰ λ/σμὸν τῶν ἀποστολέων.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΕΠΑΡΧΙΩΝ. Παραλαβὴ καὶ ἀποστολὴ, μετὰ καταβολῆς τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἀλεύρων, σίτου, ὀρυζῆς καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν εἰδῶν τοῦ ἐπισιτισμοῦ.

Γεν. Πράκτορες τῆς “ΠΡΟΝΟΙΑΣ,,
Ἄνων. Ἐταιρείας Γεν. Ἀσφαλειῶν.

Τηλέφ. Πειραιῶς 1-87, Ἀθηνῶν: 15-57.

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις:

Ἀδελφοὺς Δάνου

Στὰ Γραφεῖα τῆς Ἐκδοτικῆς Ἐταιρ. «ΤΥΠΟΣ» πωλεῖται χάρις περιτυλίγματος.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. - ΕΤΟΣ Α^{ον} (16^{ον})

Ἀθήναι, Σάββατον, 30 Μαρτίου 1919

ΑΡΙΘ. 16 (625)

ΜΙΛΑΕΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Τις διχόνοιες σας τις κρυφοκοιτάζουν
κι άπάνω σ' αυτές θα ύπολογίσει ή πο-
λιτική τής Εύρώπης.

ΒΥΡΩΝ

Στά 1823 μίλησε έτσι ο μεγάλος Ποιητής. Μά και στά 1919 να κατέβαινε στην Ελλάδα, έτσι πάλι θα μιλούσε. Γιατί μέσα σ' ένατο περίπου χρόνια δεν άλλαξαμε καθόλου. Ίδιοι κι άπαράλλαχτοι. Έκατο χρόνια λευτεριάς περάσανε πάνω άπό την ψυχή μας χωρίς να την άγγίξουνε άν. Θαρρείς μάλιστα πώς τή χειροτερέψανε. Άγκάδια τους τά κομματικά πάθη, πνίγουν κάθε σπόρο άγαθό μέσα τους κι ο προσωπικός βραχνάς σβύνει κάθε όνειρο εύγενικό κι άνιδιότελο.

Και τότε και τώρα, τά ίδια και τά ίδια. «Τά μαλώματά τους, γράφει ο Βύρων, έγιναν άντιζηλίες, οί άντιζηλίες τους καταντήσανε σε μίση θανατικά...» Νά, τά βαρεία του τά λόγια, τά όμά, τάληθινά. Κι άν τάπε τότε, ποιός τόν άκουσε; Κι άντάλεγε σήμερα, ποιός θάν τόν πρόσεχε;

Άντιζηλίες και μίση. Ἡ μόνη πολιτική μας άρετή και καμιά άλλη. Και ή δόξα μας «πώς να νικήσουμε μέσα στην ΙΔΙΑ ΜΑΣ ΤΗ ΧΩΡΑ.» Δηλ. πώς να νικήσει τó κόμμα μας. Τό κακό αυτό, τó Ἑλληνικό κακό, όπως μπορεί να τó χαρακτηρίσει κανείς, μέσα σ' ένατο χρόνια άντι να λείψει, να χαθεί, γιγαντώθηκε. Γιατί τρεις γενεές δουλέψανε για τó γιγάντωμά του. Και σήμερα πάει να πνίξει, άν δεν έ πνιξε άκόμα όλότελα, τόν τόπο μας.

Διαβάστε και ξαναδιαβάστε, ό Ἑλληνες, όσα δημοσιευτήκανε στο προχτεσινό μας φύλλο, στην 208 σελίδα του «Νουμά». Άποστηδίστε τα. Κάντετα ευάγγέλιο σας πολιτικό. Ἡρθε ό καιρός, έφτασε ή κρίσιμη στιγμή, να σκοτώσουμε τó μεγάλο έχθρό, τó δολερό, πουύχουμε μέσα μας. Άύριο θάναί άργά πιά. Ἡ πολιτική τής Εύρώπης τις διχόνοιές μας κρυφοκοιτάζει κι άπάνω σ' αυτές ύπολογίζει. Νοιώστετο αυτό και δάστε τά χέρια, δάστε τόν άδερφικό άσπασμό. Ὁ Ποιητής μιλάει. Ὁ μεγάλος ο Ποιητής έρχεται άπό τόν τάφο του να μάς βρον-

τοφωνάζει, ύστερ' άπό ένατο κάπου χρόνια, τά ίδια τά λόγια. Ἄς τόν άκούσουμε, γιατί άλλιώτικα θ' άποδείξουμε σωστά ένατο που είπε τότε για τούς προγόνους μας του 21, πώς ή σκλαβιά μάς έκαμε άνίκανους ν' αλλάξουμε κατάσταση.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

Ε Α Ν

Κι' άν άληθέψη!

Κι' άν κάθε όπλισμένο ένατομύριο,

Ριχτή στού θανάτου τ' άρπάγια,

Νά σπαράξη

Στή γής, στή θάλασσα και κάτω άπ' τή θάλασσα,

[και τόν άέρα πάνω,

Κι' άν άληθέψη!

Τώρα πουύκλεισε καθ' έργαστήρι, πουύ κάθε μύλος

[βουβάθηκε,

Πουύ βουίζουνε μονάχα τά έργοστάσια τουύ πολέμου

[και τά ναυπηγεία

Κι' άν άληθέψη πέρα ως πέρα

Τουύ Σατανά τó τρανόν όνειρο!

Ποδοπατημένο, πλημμυρισμένο κάθε χωράφι,

Βαμμένο στού αίμα κάθε ποτάμι,

Παιγνίδι τής πείνας

Κάθε ζωσμένη πολιτεία, κάθε άποκλεισμένο λιμάνι

Τό άδειο κύμα, τάφος

Τουύ νιρέντων πουύ βουιάζει,

Κάστρα, εκκλησιές, παλάτια σωριασμένα

Καπνίζουν άπό μπόμπες κι' όβούζια.

Έμποριον, Έργασία

Σ' ύπνο θανάτου βυθισμένα.

Χαμένα μέσ' τά δάκρυα και στού αίμα

Κατορθώματα κι' άγώνες·

Δύο χιλιάδων χρόνων,

Στή θλίψη τής όρφάνιας,

Πουύ όμοια βαραίνει καλύβι και παλάτι.—

Κι' άπ' όλα αυτά ποιός θα κερδίση;

Τό δίκιο, ή Λευτεριά, ή Καλωσύνη;

Τίποτα!

Μονάχα ύστερ' άπό τόν κατακλυσμό τó μέγα

Καινούργιες γραμμές στής γής τόν κλονισμένο χάρτη,

Θά δένουνε σε βασιληά ή σε Τσάρο

Με μίσους άλυσσιόδες

Κάποια νεοσκλαβωμένη χώρα,

Κι' ό άγριος πόθος, κι' ή δογή, κ' ή περιφάνεια

[θα χορτάσουν—

Και θ' άπομείνη μόνον ένα μισόβυστο χαμόγελο

Στουύ Σατανά τήν όμη!

(Μεταφρ. Άδρ. Θ.)

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ΓΚΡΙΦΕΝ

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΓΕΛΑ

ΠΑΡΙΣΙ

«Ο καλόκαρδος γιατρός, ο πολυαγαπημένος σύντροφός μου, μās έφερε χτες βράδι, ολοζώντανα, τὸ Παρίσι στὸ στενόχωρο δωμάτιο τῆς φυλακῆς μας.

Είχε κέρφι ὁ γιατρός μας χτες βράδι. Ἐνα κέρφι περιεργό, πὸν γεννιέται μόνο μέσα στὴ φυλακῆ, δίχως κρασί, δίχως ἀφέντι (ἄχ! πὼς τόπινε ὁ γιατρός μας στὸ Παρίσι, τὸ ἀφέντι!), δίχως γυναίκεια συντροφιά — ἀπὸ τὴ στενοχώρια.

Καὶ ἡ στενοχώρια τῆς ἡμέρας, μιὰ ξεχωριστὴ στενοχώρια κι αὐτὴ, πὸν τὴ νιώθεις μόνο μέσα στὴ φυλακῆ, τὸν έφερε τὴ νύχτα στὸ Παρίσι. Καὶ μās πῆρε μαζί του, ὁ καλόκαρδος, καὶ μās ταξίδεψε.

Καὶ μās πῆγε στὸ Καρτιέ Λατέν καὶ μās σεργιάνισε στὰ Μεγάλα Βουλευάρτα, με ἀμάξια, με αὐτοκίνητα, με τὰ πόδια, καὶ μās ἀνέβασε στὴ Μονμάρτη, καὶ μās πῆγε στὸ Κατακλούμ, καὶ μās ἔμπασε στὸ Σά-Νουάο καὶ μās κατέβασε στὸ Καβό, καὶ μās πῆγε στὸ «Πάνθεο» νὰ δειπνήσουμε, καὶ μās πέρασε ἀπὸ τὸ καφεροστορὰν Βασσύτ, ὅπου ὁ Ζάν Μωρεάς με τὸν Πῶλ Φὸρ καὶ με τὴν ἄλλη διαλεχτὴ συντροφιά τους πίνουν τὸ ἀφέντι τους καὶ φιλολογοῦν, καὶ μās πέρασε κι ἀπὸ τοὺς χοροὺς τοῦ Μπάρ Ταμπαρέν κι ἀπ' τοὺς ἄλλους, τοῦ Μπιλιέ, στὸ Καρτιέ, καὶ μās σύστησε στὶς φιλενάδες του, στὴ Φερονάντ, στὴ Μπλατρὶς καὶ στὴ Λουίζ, καὶ σὲ τόσες ἄλλες γριζετούλες καὶ κοκότες εἰργάτιδες καὶ πωλήτρες τοῦ Λουβρὸ καὶ τοῦ Μπὸν Μαρσαί — καὶ μās έφερε ἔτσι, μπρὸς στὰ μάτια μας, ολοζώντανα τὸ Παρίσι τῆς τέχνης, τῆς ζωῆς, τοῦ γλεντιοῦ, ὁ καλόκαρδος γιατρός, ὁ πολυαγαπημένος μας σύντροφος.

Ἐμεῖς, ἄλλοι καθισμένοι σὲ πάγκους καὶ σὲ καρτέκλες κι ἄλλοι ξαπλωμένοι στὰ κρεβάτια, τὸν ἀκούγαμε, τραγουῦσαμε σὰ μέλισσες ὄλο τὸν ἀνθὸ τῆς ζωῆς πὸν στόλιζε τὰ λόγια του καὶ ρουφούσαμε σὰ χασισοπότες μανιακοὶ τὸ χασὶς τῆς κουβέντας του...

Καὶ οἱ ὥρες κυλοῦσαν, κυλοῦσαν. Καὶ ξεχνώντας πὸν βρισκόμαστε, μεταφερόμαστε στὸ Παρίσι καὶ ζούσαμε μιὰ νύχτα γλεντιοῦ καὶ κραιπάλης κι οὔτε ἀκούγαμε κἄν τὸ νυχτοσκοπὸ, πὸν κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἔσκιζε τὸ μαῦρο πέπλο τῆς νύχτας καὶ τραποῦσε τοὺς παχηοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς μας με τὶς ἀγριοφωνάρες του :

— Φύλακες ! . . . Γρηγοροῦτε ! . . .

ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Πολὺ πρῶτ με ξυπνάτε, χελιδονάκια μου. Ἐπὸ τις πεντέμιση. Μόλις γλυκοχαράζει ἡ αὐγὴ καὶ ροδίσουν οἱ κορφές τοῦ Ἵμηττοῦ, ἀρχινάτε τὰ τσίου! τσίου! σας ἀπὸ τις φωλιές σας, πὸν τις ἔχετε χτίσει πάνω ἀπὸ τὸ παράθυρό μου, καὶ μοῦ γλυκοελαδάτε :

— Σύψνα, ὑψναρά, καὶ παρακοιμήθηκες !

Κι ἀνασηκώνουμαι στὸ κρεβῆτι μου κι ἀνοίγω διάπλατο τὸ παράθυρο καὶ καλημερίζω τὸν Ἵμηττο καὶ καλημερίζω καὶ σᾶς χελιδονάκια μου !

Καὶ τὰ τσίου! τσίου! σας καὶ οἱ ἄλλες νότες τοῦ τραγουδιοῦ σας, δίνουν καὶ παίρνουν, καὶ σᾶς συντροφεύω κ' ἐγὼ, σφυρίζοντας σιγανὰ τὸ τραγοῦδι τῆς «Μιρέγιας», τὸ τραγοῦδι τοῦ χελιδονιοῦ, καὶ πετᾶτε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρό μου, εὐθύμα, φλύαρα, τσα-

χπίνικα, καὶ καθόσαστε πὸν καὶ πὸν καὶ στὰ κάγκελα, καὶ μόνο μέσα στὸ δωμάτιό μου δὲ σᾶς εἶδα ἀκόμα νὰ μῆπτε, στὸ δωμάτιο τοῦ φυλακισμένου, ἔσᾶς, πουλάκια τῆς λευτεριάς ! . . .

Τσίου! τσίου! Τέτιο ξύπνημα, με τραγοῦδι, μόνο ἔδω μέσα, στὴ φυλακῆ, τὸ χίσημα. Καὶ τὸ χρωστάω τὸ τέτιο ξύπνημα τοῦ ἀπόλυτα εὐτηχημένου ἀνθρώπου, σὲ σᾶς, φλύαρα χελιδονάκια μου, ξυπνητήρια μου μελωδικά, σύντροφοί μου πολυαγαπημένοι, πὸν μοῦ γλυκοελαδάτε ἀπὸ τὴν αὐγὴ ὡς τὸ βράδι καὶ μοῦ ἀπαλαίνεται, με τὸ γλυκὸ τραγοῦδι σας, τὴν ψυχὴ μου, τὴν κατακοιρασμένη.

— Πόσο καλύτερη καὶ ἡσυχότερη εἶναι ἡ ζωὴ ἔδω μέσα, πίσω ἀπὸ τὰ κάγκελα! συλλογίζομαι πολλές φορές, σᾶν παρασέρνομαι ἀπ' τὸ τραγοῦδι σας . . .

Τῆ, ΥΠΕΡΜΑΧΩ, ΣΤΡΑΤΗΓΩ,

Ἐ γεροντάκος, με τὴ γλυκειά του φωνή, τὴ συμπαθητικιά, πὸν πότε σβυσμένη καὶ πότε δυναμωμένη, ὑποβλητικὴ ὅμως πάντα, τραβάει ὀλοῖσα στὴν ψυχὴ μου διαβάσει μπροστὰ τὴν Ὁραία Πύλη τοὺς χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου

Χαῖρε ἀνθρώπων ἀνόρθωσις,...

Χαῖρε δαιμόνων κατάπτωσις.

Ἡ ἐκκλησιὰ τῆς φυλακῆς γεμάτη. Μισογεμάτος κ' ὁ μεγάλος διάδρομος, πὸν φαίνεται ἔτσι σὰ συνέχεια τῆς ἐκκλησιάς. Ἐχουν ἀνεβῆ ὑπόδοικοι καὶ κατάδοικοι, κι ἀπὸ τὰ κάτω διαμερίσματα—ἀπὸ τὸ «Κιγκλίδωμα τοῦ διαδρόμου» κι ἀπὸ τοὺς «Κύκλους» κι ἀπὸ παντοῦ. Κλεισμένες κ' οἱ αὐλές καὶ τὰ ἐργοστάσια καὶ ὄλα. Τίγκ! τούγκ! τὸ μικρὸ καμπανάκι τοὺς σπρώχνει ὄλους στὸ ἔπάνω πάτωμα στὴν ἐκκλησιὰ.

Κ' ἡ ἐκκλησιὰ εἶναι γεμάτη, μισογεμάτος κ' ὁ μεγάλος διάδρομος. Κι ὁ παπᾶς διαβάσει τοὺς Χαιρετισμοὺς. Κ' οἱ ψάλτες, κατάδοικοι κι αὐτοὶ—ποῖς ξέρει γὰ ποῖ ἐγγλημα κατάδοικοι!—ψέλνουν τὰ τροπάρια . . .

Τῆ ἱεραρχῆ στρατηγῆ τὰ νικητήρια,

Ὡς λυρωθεῖσα τῶν δειγῶν . . .

Ἐλοῖμονο! Κανείς δὲ λυτρώθηκε ἀκόμα ἀπὸ τὰ δεινά! Ἐ Ἵπερμαχος Στρατηγός, πὸν Παναγιὰ πὲς τὴν, Ἐλήθεια πὲς τὴν, Δικαιοσύνη, Ἐλευθερία—ὅπως θέλεις—, ἡ Ἵπερμαχος Στρατηγός δὲ νίκησε ἀκόμα γὰ νὰ τῆς ψέλνουν νικητήρια καὶ δὲ λύτρωσε ἀκόμα τὴν Ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸ Ἐγγλημα, ἀπὸ τὴν Ἀδικία, ἀπὸ τὴ Σκλαβία, ἀπὸ τὸ Ψέμα γὰ νὰ τῆς ἀπονέμουν τὰ εὐχαριστήρια . . .

Χαῖρε ἀνθρώπων ἀνόρθωσις . . .

Ἐλοῖμονο! Χαμωσέρονται ἀκόμα ὁ ἀνθρώπος. Τὰ πάθη του τὰ ταπεινά δὲν τὸν ἀφίνουνε νὰ σηκώσει τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὸ χῶμα. Τὸ Χῶμα βλέπει καὶ στὸν Οὐρανὸ ἔχει γυρισμένη τὴν οὐχὴ του.

Χαῖρε δαιμόνων κατάπτωσις . . .

Ἐλοῖμονο! Ποῖος καὶ πὸν καὶ πότε εἶδε μιὰ τέτια κατάπτωση; Τὸ Ἐγγλημα ἐκκλησιάζεται γύρω μου. Τοῦ κάκου ὁ γεροντάκος, ὁ παπᾶς, με τὴ γλυκειά του φωνή, τὴ συμπαθητικιά, πὸν πότε σβύνεται καὶ πότε δυναμώνει, με βεβαιώνει πὼς ὁ Ἀνθρώπος ἀνορθώθηκε κι ὁ Δαίμονας κατέπεσε. Δὲν τὸν πιστεύω. Πι-

στεύω τὸ Ἐγγλημα ποῦ μὲ περιζώνει καὶ μὲ τὴ βρα-
χὴ του τὴ φωνή, μιὰ φωνὴ πνιγμένη ἀπὸ τὴν ἀγω-
νία, διαλαλεῖ :

Χαῖρε δαιμόνων ἀνόρθωσις,
Χαῖρε ἀνθρώπων κατὰπτωσις, . .

Αὐτὴ ἔναι ἡ τραγικὴ ἀλήθεια. Καὶ στὴν τέτια
Ἀλήθεια ταιριάζουν, γιὰ τὴν ὥρα, τὰ νικητήρια . .

Δ. Π. Τ.

Φυλακὲς Συγγροῦ Μάρτης τοῦ 1919.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τραγουδεῖ μουσικὰ μιὰ φωνὴ ἕναν πόνου. Τὴν ἡ-
δονικὰ εὐκοδισμένη, ὄλο ὑπόσχεση, Ἄνοιξη, φωτί-
ζει κι' ἕνα φεγγάρι μεγάλο, χρυσό, σχεδὸν κόκκινο, πα-
θητικὸ. Κ' ἡ διάθεση θέλει τὴν ἀπολύτρωση ποῦ τῆς
προσφέρει τὸ φεγγάρι, θέλει τὴν ὁρμὴ πρὸς τὴ Χα-
ρὰ. Ἐπιταχτικά κι' ἀσώπαστα τραγουδεῖ ἡ φωνὴ τ' ἀ-
νωφέλευτο, τὸ γελοῖο. τῆς ὁρμῆς, τὴν ἀπογοήτεψη
τὸν πόνου. Τὸν πόνου ποῦ ὅσω κι' ἂν εἶναι μουσικός,
ὠραῖος, ποτὲ δὲν εἶναι ὠραῖος ὅταν τὸν ὑποφέρει κα-
νένας. Ὅλη τὴ γοητεία στὴν ἀγαλλίαση τῆς Ἄνοι-
ξης ἀπλώνει τὸ φεγγάρι γιὰ νὰ νικήσει. Μὰ ἀδιά-
σπαστα σκλαβώνει τὴ διάθεση ἐναντία στὴν ἐπιθυ-
μία τῆς, ἡ φωνὴ. Καὶ τὸ φεγγάρι σαρκάζοντας χαί-
δεύει τὰ κυπαρίσσια ποῦ δὲν ἀνθίζουν, δὲν εὐδιά-
ζουν τὴν Ἄνοιξη.

*

Βαρὺς ἔπεσε ἕνας κόκκος ἄμμου στὴ μυστικὴ κλε-
ψύδρα τοῦ χρόνου... Μιὰ στιγμὴ σὰν ὄλες, ποῦ σὰν
ὄλες φάνηκε, μὰ ποῦ μέσα τῆς ἔκλεινε τέτοια ἔξέ-
λιξη παράφορης χαρᾶς κι' ἀνήμερου πόνου.

Τίποτε δὲν ὑποπτεύθηκαν, οὔτε διαισθάνθηκαν, ὅ-
ταν ἔπεφτε ὁ πορφυρένιος κόκκος. Τίποτε ἄλλο, πα-
ρὰ πὼς ὄριζε ἕνα συναπάντημα, μιὰ μέθη, κ' ὕστερα
ἕνα χωρισμό... Ἐνα παραμυθὶ ἀπλό, ἀσήμαντο, τόσο
συνειθισμένο.

Μὰ ἀφοῦ σφίξαμε γιὰ τελευταία φορὰ τὰ χέρια
τους, ἀδάκρυτοι, ἀφοῦ γύρισαν τὴ στροφή στοὺς χω-
ριστοὺς τοὺς δρόμους ποῦ δὲ θὰ συναντιοῦνταν πιά
ποτέ, πέσανε χάμω, ριγμένοι ἀπὸ μιὰ πνοὴ ἀπεπι-
σίας, τόσο δυνατὴ, ποῦ ποτὲ δὲν εἶχαν φαντασθεῖ
Ἐνωσαν πόσο μοναδικός, πόσο ὠραῖος εἶταν ὁ θη-
σαυρὸς ποῦ δὲν τὸν εἶχαν καταλάβει κὰν ὅταν εἶταν
δικός τους.

Δὲν ξανασηκώθηκαν πιά. Ἔσυραν ἴσαμε τὸ τέλος
μιὰν ἀγιάτρευτη κούραση κι' ὅταν ἀκόμα ὁ καιρὸς
ἔσβυσε τὴν ὀδυνηρὴ φλόγα τῆς πληγῆς. Μέσα τους
πέθανε ἡ θέληση κ' ἡ πεποίθησι. Ὁ ἐνδουσιασμός.
Ἐνα σταχτὶ μαγνάδι ἀπλώθηκε σ' ὄλα γύρω τους.
Σύρανε τὰ σπασμένα τους φτερά ἀνάμεσα σὲ συν-
τριμένα εἶδωλα. Ὅλα ἀσήμαντα, ἄπλερα. Καὶ δὲν
αἰσθάνονταν οὔτε τὴν ἐπιθυμία ἐνὸς παράπονου.
Ἄναμικοί, ὑπάκουοι, ὑποκύψανε στὴν Ἀνάγκη.

Ἐνας κόκκος ἄμμου χωρὶς κὰν νὰ ψιθυρίσει ἀμέ-
σως τὸ μυστικὸ του, ἔπεσε ἀσήκωτα βαρὺς στὴ μυστι-
κὴ κλειψύδρα τοῦ χρόνου. Τίποτε ἄλλο.

*

Στριγγιλιάρικες φωνές, μικροχαρὲς καὶ μικροκαη-
μούς, τίς ταπεινὲς τους ἱστορίες λένε. Ἐνα τραγού-
δι ἀντηγεῖ. Μεγαλόστομο κ' ἐμπνευσμένο τόσο, ποῦ
ἀκόμα καὶ στὴν ἀσχήμα ἐπιβάλλεται καὶ τὴν ἀνυ-

ψάνει. Γοητεμένες ἀσύνειδα ἴσως κι' ἄθελα σωμα-
τίζουν οἱ μικροψηχὲς καὶ μιὰ στιγμὴ νιώθουν τὴν ὑ-
πέριστη συγκίνηση. Ζεῖ ὅ,τι ἀγνωστο ἀπὸ τὸν ἑαυτό
τους ὑπάρχει ἀμόλυτο κι' ὁμορφο στὶς σεργιμένες
τους ἀγάπες. Ἐνώνονται στὰ ἀυλωμένα αἰῶνια δρά-
ματα ποῦ τραγουδοῦνε τὰ τραγούδια. Ὡς ποῦ σβύ-
νει ἡ μουσικὴ καὶ ξαναρχίζουν οἱ μικροφωνὲς νὰ πλέ-
κουν τίς τιποτένιες τους ἱστορίες.

*

Θολὰ τὰ σύννεφα μισοσκεπάζουν τὸ φεγγάρι. Στὴ
θάλασσα πέφτει ἕνα φῶς σκοτεινιασμένο. Ἀπλώνει
ἕνα δρόμο θαμπό. Μακριὰ ἕνα κατάρι ἀργοσαλεύει
θλιβερά, μοναχικὸ. Φέρνει ἀνεπαίσθητες, σχεδὸν μα-
ραμμένες, μελαγχολικὲς εὐωδιὲς κουρασμένος ὁ ἄνεμος.
Στὴ βαρὴ σιωπὴ τῆς νύχτας βάρτραχοι φωνάζουν ἀ-
κατάπαντα. Ἐνας πετεινὸς τοὺς ἀπαντᾷ σπαραχτι-
κά. Ἀνυπόφορη πιέζει ἡ Μοναξιά. Ὁ πόνος ἀσυγ-
κράτητος γίνεται. Καὶ κλαῖμε σὰ μεγάλα παιδιὰ,
κλαῖμε μὲ σιγανὸς λυγμούς.

ΛΑΚΗΣ ΘΥΡΑΟΣ

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Στὸν Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ
μὲ σεβασμό.

Χαῖρε ψυχὴ τοῦ μάγου ἐσπερινοῦ
ποῦ σβείς σ' ἄπειρα βάρη φλογισμένη,
ἀστέρη ἀγνώστου κόσμου ἀλαργινῶ
ποῦ σ' ἀκλουθαί μὴ νύχτα κολασμένη.

Ἐνὸς θανάτου ὠραῖο ἀγαλινῶ,
σοῦ φόρεσαν χλαμύδα αἱματωμένη
τὰ μακρονὰ πελάγη τοῦρανοῦ
κ' ἡ θάλασσα μὲ τ' ἄνθια τῆς σὲ ραίνει.

... Πεδάινεις! Κάποιο κλάμα στὴν καρδιά
ὁ μισέμος σου ἀνέγγιχτα σκορπίζει
μέσ' στὴ γλυκεῖα βραδιτικὴ εὐωδιά.

Σὲ λίγο ποῦ ἡ ματιὰ σου θὰ φωτίζει
τὸν ξένο κόσμο, ἐμεῖς θὰ διπλωθοῦμε
στὰ σκότη τὰ βαθεῖα γιὰ νὰ ταφοῦμε.

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ.

ΜΠΑΛΜΑΝΤΕΣ

Η ΜΑΡΙΩ

Τὸ νερὸ τὸ κρουνέρι
ἔξω ἀπ' τὸ χωριό
μέσα στὸ χωριὸ βρουσοῦλα
κρυστάλλο, ἡ Μαριώ.

Τὸ δεντρί τὸ παλληκάρη
σκέβρωσε κι' ἄλοι,
τ' ἄνθια του ἔριξε, ἐσωριάστη
γιὰ ἕνα τῆς φιλί.

Τὸ πνρὸ δάκρυ ποτάμι
μέσα στὸ χωριό
στέρεψε καὶ τὴ βρουσοῦλα,
τὴ Μαριώ.

ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ

Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΜΟΥ ΑΡΘΟΥΡΟΣ

2—

Τὰ τσουράπια σου, τὰ παπούτσια σου είναι γιὰ τὸ σακάτη αὐτὸ μὲ τὰ ματωμένα πόδια. Νὰ κι ἄλλοι! Μοίρασέ τους ὅλα τὰ χρήματα, ποὺ ἔχεις μαζί σου, τάλληρα, γρόσια, ρούπιες. Γι' αὐτὸν τὸ γέρο, ποὺ τουρτουρίζει, δὲν ἔχεις πιά τίποτε; Ναί. Δὸς του τὸ πουκάμισό σου. Κι ὅταν θάσαι πιά γυμνός, ἂν συναντήσης ἀκόμη φτωχούς, θὰ τοὺς φέρῃς στὸ σπίτι σου καὶ θὰ τοὺς μοιράσῃς τὸ φαί τοῦ δείπνου σου. Κοντολογίς θὰ στερηθῇς κάθε περισσευούμενο, ἀκόμη καὶ τὴν καλοπέρασή σου, γιὰ νὰ βοηθήσης ὄλους αὐτοὺς ποὺ θὰ συναντήσης νὰ πεινοῦν ἢ νὰ κρυώνουν... Γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου νὰ εἶσαι τρομερὰ οἰκονόμος! Καθόλου ἀνώφελα ἔξοδα, πρὸ πάντων καθόλου πολυτέλεια. Ποιὸς ἔφτιασε τὰ ἐπιπλα τοῦ δωματίου σου; Ἐσὺ ὁ ἴδιος. Κατέχεις λοιπὸν ἀκόμη καὶ τὸ μυστικὸ τῶν τεχνιτῶν; Γνωρίζεις ἀκόμη καὶ τὴν τέχνη τοῦ κηπουροῦ; ἐφύτεψες εὐρωπαϊκούς σπόρους καὶ μὲς στοὺς καφεωνές σου, ἀνάμεσα στὶς μπανάνες σου, ξεφυτρώνουνε ρομαλέα, μεγαλόπρεπα τὰ πιὸ διαλεχτὰ λαχανικὰ τῶν λαχανόκηπων τῆς Δύσης. Ἡ ἱκανότητά σου, ἡ ἐργασία σου εἶναι γόνιμες γιὰ κάθε τι... Ποιὸς εἶναι ὁ νέος αὐτὸς ἰθαγενῆς, ποὺ καταγίνεται μὲ τίς διαφορὲς ἔνοιες τοῦ σπιτιοῦ, τῆς αὐλῆς καὶ τῶν μαγαζιῶν; Εἶναι ὁ πιστὸς σου δοῦλος, ἐκεῖνος ποὺ ἀποδῶ κι ἄχτῶ χρόνια σὲ σέβεται καὶ σ' ἀγαπάει, ὑπακούοντάς σε. Εἶναι ὁ Τζαμῆς.

Ὁ ἀγαπημένε μου, ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ σὲ μισήσῃ; Εἶσαι ἡ ἴδια ἡ καλοσύνη, ἡ φιλανθρωπία. Ἡ τιμιότητα κ' ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἀπὸ τὴν οὐσία σου. Κ' ἔπειτα ὑπάρχει μέσα σου κάποια ἀνεξήγητη χάρις. Σκορπῆς γύρω σου δὲν ξέρω ποιά ἀτμόσφαιρα εὐτυχίας. Παντοῦ ἀπ' ὅπου περνῆς ἀναπνέει κανεὶς μιὰ γλυκεῖα εὐωδιά, ἐλαφριά, διαπεραστική. Ποιὸ χαίμαλι φορεῖς; Εἶσαι μάγος; Ποιὰ μυστικὰ μέσα μεταχειρίζεσαι γιὰ νὰ κυριεύῃς ἔτσι τίς καρδιές καὶ τίς θέλησες; Ποιὰ δυνατὰ φτερά ἔπλασε γιὰ νὰ τριγυρίζῃς, ὅπως τὸ κάνεις, ἐπάνω ἀπὸ ὅλα;... Μὰ τί τρέλλες λέω ἐδῶ; Εἶσαι καλός; νὰ ὅλη σου ἡ μαγεία, ὡ ἀγαπημένη διαλεχτὴ ὑπαρξή!... Εἶσ' εὐτυχημένος τοῦλάχιστο; Ὁχι. Ἡ χώρα τῶν ὄνειρων σου δὲν εἶν' ἐπάνω στὴ γῆς τούτη. Ἐγύρισες ὄλο τὸν κόσμο χωρὶς νὰ βρῆς τὸ μέρος ποὺ ἀνταποκρίνεται στὸ ἰδανικό σου. Ὑπάρχουνε μέσα στὴν ψυχὴ σου καὶ μέσα στὸ πνεῦμά σου ἀπαντοχῆς κ' ἐπιθυμίες πιὸ θαυμάσιες ἀπὸ κείνες ποὺ μπορούνε νὰ προσφέρουν οἱ πιὸ γοητευτικὲς χώρες ἐδῶ κάτω.

Σ. Μ.—Γιὰ ὄσους δὲν ἐκατάλαβαν ἀμέσως τί εἶναι τὸ πεζογράφημα τοῦτο «Ὁ ἀδελφός μου Ἀρθούρος», σημειώνουμε, ὅτι ὁ λόγος εἶναι γιὰ τὸν περίφημο Γάλλο ποιητὴ Ἀρθούρο Ρεμπώ, τὸ φίλο τοῦ Βελαίν, ποὺ πέθανε παραπολὺ νέος καὶ ποὺ σήμερὰ λογαριάζεται ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς τελειότερους ποιητῆς τῶν τελευταίων πενήντα χρόνων. Ἡ ἀδελφὴ του Ἰσαβέλλα Ρεμπώ, ποὺ κι αὐτὴ εἶναι πεθαμένη σήμερὰ, εἶχε γράψῃ τὸ θρήνη αὐτὸ γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἀρθούρου στὰ 1892. Πρωτοδημοσιεύτηκε τώρα τελευταία καὶ γιὰ τοῦτο τότε μεταφράζουμε κ' ἐμεῖς ἐδῶ. Ὁ Ἀρθούρος Ρεμπώ εἶναι ὁ ποιητὴς τοῦ περίφημου τραγουδιοῦ «Τὸ Μεθυμένον Καράβι», ποὺ οἱ συμβολιστῆς τὸ θέλουν ὡς ὑποδειγματικὸ ἀριστούργημα.

Μὰ προσκολλίεται κανεὶς ἀθελά του στοὺς τόπους ὅπου τὸν ἐλύπησαν πιὸ πολὺ, ὅπου ὑπόφερε πιὸ πολὺ, μ' ὅσο κι ἂν ἔκαμε τὸ καλὸ. Γι' αὐτὸ τὸ Ἄντεν, τὸ Χάραρ εἶναι διὸ ὀνόματα γραμμένα ἀποδῶ καὶ πέρα μέσα στὴν καρδιά σου. Θὰ σκοτώσουν τὸ κορμί σου. Τί ἐνδιαφέρει; Ἡ θύμησή σου θὰ θέλῃ νὰ μένῃ ἐκεῖ ἴσαμε πέρα κι ἀπὸ τὸ θάνατο.

Ἄντεν, βράχος φλογισμένος ἀπὸ ἕνα αἰώνιο ἥλιο. Ἄντεν, ὅπου ἡ δροσιά τ' οὐρανοῦ δὲν πέφτει παρὰ κάθε τέσσερις χρόνια. Ἄντεν, ὅπου δὲ φυτρώνει καθόλου χορτάρι, ὅπου δὲ συναπαντᾷ κανεὶς διόλου ἴσαιο! Ἄντεν, ὁ φοῦρνος, ὅπου τὰ μυαλὰ βράζουνε μέσα στὰ καύκαλα ποὺ καίγονται, ὅπου τὰ κορμιά ξεραίνονται!... Ὡ! γιατί ἀγάπησες τὸ Ἄντεν αὐτό, τὸ ἀγάπησες μὲ πόθο ποὺ νὰ τῶχῃς καὶ γιὰ τάφο σου;

Χάραρ, συνέχεια τῶν Ἀβυσσινέζικων βουνῶν λόφοι δροσεροί, κάμποι γόνιμοι, κλίμα γλυκὸ, ἀνοιξη παντοεινὴ, μὰ κι ἀνεμοὶ ξεροὶ καὶ προδότες, ποὺ διαπερνοῦν ἴσαμε τὸ μελοῦδι τῶν κοκκάλων... Τὸ ἐγύρισες ἀρκετὰ τὸ Χάραρ σου; Ὑπάρχει σ' ὅλη τὴ χώρα μιὰ γωνιά ποὺ σοῦ εἶναι ἄγνωστη; Πεζός, μ' ἄλλο, μὲ μουλάρη, ἐπῆγες παντοῦ... Ὡ! οἱ τρελλές ἱππασίες ἀνάμεσα στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους! Τί γιορτὴ νὰ νοιώθῃς τὸν ἑαυτὸ σου νὰ φέρνεται γλήγορος σὰν ἀνεμὸς ἀνάμεσα στὶς πράσινες ἐρημιές καὶ στοὺς βράχους; νὰ περνῆς πιὸ ζωερὸς κι ἀπὸ φαινὸ τὰ μονοπάτια τῶν δασῶν ν' ἀγγίξῃς ἀνάλαφρα σὰν σιλιφίδα τὸ θαλάσσιο ἔδαφος! Κ' οἱ ἀφοβὲς τροχάλες σου, παραβγαίνοντας μὲ τοὺς ντόπιους σὲ τόλμη, σὲ λιγεράδα, σὲ σβελέτιστα... Ποιὰ χαρὰ νὰ ὀρμῆς ξεσκουφωτός, μόλις ντυμένος, μέσα στὶς κοιλάδες μὲ τὴν πλούσια θλάστηση; νὰ σαροφαλῶνῃς σ' ἀπότομα βουνά! Τί περησάνεια νὰ μορῆς νὰ λές μόνος σου: «Ἐγὼ μονάχος μπόρεσα ν' ἀνέβω ὡς ἐδῶ, κανένα ἄλλο πόδι ἐξὸν ἀπὸ τὸ δικό μου δὲν πάτησε τὸ χῶμα τοῦτο τὸ ἀπάτητο ἴσαμε τώρα!» Ποιὰ εὐτυχία, ποιά ἡδονὴ νὰ νοιώθῃς τὸν ἑαυτὸ σου λεύτερο, νὰ διαπερνῆς χωρὶς ἐμπόδια μὲ τὸν ἥλιο, μὲ τὸν ἄνεμο, μὲ τὴ βροχὴ, τὰ βουνά, τίς λαγκαδιές, δάση, ποτάμια, ἐρημιές καὶ θάλασσες!... Ὡ πόδια ταξειδιάρικα, θὰ ξαναβρῶ τὰ χνάριά σας μέσα στὸν ἄμμο ἢ ἐπάνω στὴν πέτρα;

Θὰ ξαναβρῶ πρὸ πίντων τὰ σημάδια τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, ποὺ ἐγίνονταν μὲ θάρος ἀνάκουστο; Τάμετρητα φορτία τοῦ καφέ, τοὺς πολύτιμους σωρούς τοῦ φιλιτισιοῦ, καὶ τὰ ἀρώματα αὐτὰ τὰ τόσο διαπεραστικὰ τοῦ λιβανισιοῦ, τοῦ μύσκου, καὶ τίς γόμμες, καὶ τὸ χρυσάφι — ὅλα αὐτὰ ἀγορασμένα σ' ἀτέλειωτες περιοχές, ἔστερ' ἀπὸ ἐξαντλητικούς δρόμους ἢ ἱππασίες ποὺ τσακίζουν τὰ μέλη. Καὶ το ν' ἀγοράζῃς δὲν εἶναι τίποτε. Ὅταν οἱ ντόπιοι πωλοῦνε τὰ προϊόντα τους δὲν πρέπει νὰ τὰ ζυγιάσῃς, νὰ τὰ ἐτοιμάσῃς λογιῆς-λογιῆς, νὰ τὰ μπαλάσῃς προσεχτικὰ γιὰ νὰ τὰ στέλλῃς μὲ καρβάνια στὴν ἀερογαλιτιά, ὅπου δὲ φτάνουνε σωστὰ καὶ σὲ καλὴ κατάσταση παρὰ μὲ χίλιες φροντίδες, μὲ χίλιες ἔνοιες καὶ μὲ θανάσιμες ἀγωνίες; Ὅ,τι διὸ χέρια δουλευτάδικα, ὅσο δὲν ἦταν ποτὲ ἄλλα χέρια, ἐκάμανε χωρὶς νὰ κουραστοῦνε ἢ νὰ ξεκουραστοῦνε μέσα σ' ἔντεκα γόμματα, ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ τὸ λογαριάσῃ; Ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ καταλάβῃ τοὺς ἔξυπνους συνδυασμούς τοῦ

μυαλού αυτού του γερού, όσο κανένα άλλο; "Επειτα, ποσες στενοχώριες, πόσα βάσανα μέσ στη μέση των άκαμιάτηδων και χοντροκέφαλων μαύρων! Πόσες; άνηπιχίες τις μακρούς ημέρες, όταν αρχίζουν τα καρβάνια να περνούνε την ξρημο! Τις φορτωμένες γκαμήλες και τις μούλες, που φέρουν μιá περιουσία, τις έχουν έμπιστευτή στη φύλαξη και στη διεύθυνση του 'Αράτη, που έχει αναλάβει τη μεταφορά. Χίλιοι κίνδυνοι παραμονεύουν στις μοναξιές του δρόμου. Έξόν από τις βροχές και τους ανέμους είναι και τ' άγρια θηριά, τα λιοντάρια κ' οι πάνθηρες* είναι πρό πάντων οι Μπεντουίνοι, φυλές πλανώμενες και κακούργικες, οι Νταγκαλί και οι Σουαλί... Κ' ενώ το καρβάνι προχωρεί άργά κατά τη θάλασσα, ο άφέντης, ο έμπορος, μένοντας στο πρακτορείό του για να κάμη καινούργιες συναλλαγές, για να συγκεντρώση τα είδη μιás νέας άποστολής, συλλογίζεται με τρόπο ότι ο καρπός του γιγαντένιου κόπου του κινδυνεύει κάθε στιγμή της μέρας και της νύχτας να χαθή όριστικά. Νοιώθει το μυαλό του να βρίσκεται σε άγωνία και τόν πυρετό να κυριεύη το κορμί του. Από νύχτα σε νύχτα τα μαλιά του άσπρίζουν. Λογαριάζει το δρόμο που έκαμαν κ' εκείνον που μένει να κάνουν, ενώ η άνησυχία τόν τρώει. Και το μαρτύριο αυτό θα κρατήσει ένα ολάκαιρο μήνα, καιρός που χρειάζεται, το λιγώτερο, για το πάει κ' έλα της άποστολής.

(*Έχει συνέχεια)

ΙΣΑΒΕΛΛΑ ΡΕΜΠΟ

(Μετάφρ. 'Ηλ. Β.)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

«La vie sera peut-être très brève pour toi».

Μήνυμα μούστειλε σκληρό
ή άγαπητικά μου
πώς θα με βρούν ταχειά νεκρό
στην πόρτα τη δικιά μου!

Φέρτε βιολιά, φέρτε κρασί,
φέρτε γλυκά καρύδια*
κράχτε τη Χαΐδω από καρσί
μέ τα γραμμένα φρούδια.

Δόστε της στα χέρια ντέφι
κι' άς άρχιση το χορό.
Θέλω άπόψε νάχω κέφι
που το χάρο καρτερώ.

"Αχ, σπάσ'στα Χαΐδω γλέντησε!
έλα στην άγκαλιά μου,
γύρε κοντά μου μέθυσε
και πάρε τα φιλιά μου.

Ταχειά σα μ' εύρη την αύγη
το βόλι ή το μαχαίρι
σύ θα μου γειάνης την πληγή
σένα θα κάνω ταίρι.

Δ. ΙΚΑΡΟΣ

Σ' ΕΝΑΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΤΑΦΟ

Βρέθηκα σ' ένα τάφο άκουμπισμένη,
Σα να μ' είχε στον τάφο άλάνω στήσει,
Γιατί έλειπε το μαύρο κυπαρίσσι,
Να ισκώσω μιá γυναίκα πεθαμένη
Σα να μ' είχε στο κοιμητήρι φέρει
"Ένα, και γώ δέν ξέρω ποιό, ένα χέρι"
"Η σα να είμον μαρμαρωμένη ή θλίψη
Που είχε στον τάφο ξεχαστεί και σκύψει
"Η σα να είμον στην πέτρα σκαλιστή
Της ίδιας της γυναίκας ζωγραφιά
Που ήταν θαμένη εκεί.

"Έτσι λησμονημένη θλιβερά
"Έτσι μορούσα να φανώ στο μάτι
Του βιαστικού διαβάτη
Που θα περνούσε από τον τάφο εκεί.

Μα κι' αν ο πόνος κάποτε με μαρμαρώνει
Και σαν το δέντρο κάποια σκέψη αν με διζώνει
Σε κάποιο πόθο, σα σε όλόβαδη μιá γη
"Εγώ δέν είμαι πέτρα ούτε δεντροί.
"Εγώ είμαι μιá φτωχούλα κόρη, μιá ψυχή
Που δε γνωρίζω και γώ πώς, μιá μέρα
"Ο ήλιος βασίλεβε στο κοιμητήρι πέρα,
Και βρέθηκα στον τάφο όλογρητή
Μιás γυναίκας, μιás ξένης,
Ποιός ξέρει ποιás καρδιάς εύτυχιμένης
Που της έσβυσε ο χάρος τη χαρά,
"Η ποιás ζωής δυστυχιμένης, που ή χτυπιά
"Η σώστρα ή εύεργέτρα του θανάτου
Την άνάπαυε μιá για πάντα κάτω
Στη σπλαχνική του άπέρανη νυχτιά

Και του τάφου το χόμα ήταν ύγρο
Σαν από τη βροχή σαν από κλάμα
Κι' ένα μπουκέττο μοσκοβοληστό
Ριχμένο εκεί σαν όρφανής άγάπης τάμα.

"Απ' το μπουκέττο ένα λουλουδι πήρα
Τόκουσα σα να μου ήταν προσφερό
"Από ενός άλλου κόσμου κάποια Μοΐρα
Σαν άρραβώνα στο δικό μου δικικό.

Σαν άρραβώνα του γαμπρού που μιαν ημέρα
Θα μ' όδηγήση νύφη του έδω πέρα'
Και σ' της ξένης τον τάφο άκουμπισμένη
Του τάφου τάνθη πότισα με τα δάκρυνά μου
Κι' έκλαπα.. κ' έκλαπα.. Τι τάχα με προσμένει;
Σπουδή τον πόνο έχυσε καρδιά μου
Στο βωμό του θανάτου; Ποιά αιτία
Πέστε μου να ήταν των δακρύνων μου ή πηγή;
Καμμιά θύμηση νέα; καμμιά πληγή;
Ποιό μήνυμα; ποιá προφητεία;

ΛΙΑΗ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

*Ο «Νουμάς» άναγγέλλει και κρίνει κάθε νέο βιβίο, που δυο αντίτυπά του θα σταλούν στα γραφείά του. "Αμα σταλή ένα αντίτυπο θα το άναγγέλλη μόνο.

Η ΔΗΜΗΤΡΑΙΝΑ

«'Ακοῦς ἐκεῖ τὸ καταραμένο; "Ἄμ' δὲν ἐπὶ-
γαινες νὰ ξεσφαίστης, νὰ βγάλῃς τὰ μάτια σου
στὴν πολιτεία παλιόσκυλο; "Ε! κοκὸ πόπαθα ἢ
ἔριμ' ἐσήμερα! Νά με βασιόση χάρισμα τοῦ κερατᾶ
ὁ γιός; Πού θὰ πᾶς παλιόσκυλο; "Ερμαδιακιά ἐγώ, σοῦ
λέει! "Ἄμ! πού θὰ μου πᾶς; "Ἐλεγες πὼς εἶμαι ἐγὼ
σάν τὴ μάιννα σου, σαπίτη;» —

Αὐτὰ ἔλεγε κατηφορίζοντας κατὰ τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ
χωριοῦ ἢ χήρα ἢ Κοντοδημήτραϊνα κ' ὄλο ἀπάνω
κατὰ τὰ ἔλατα ἐκύτταζε. Ὁ ἄντρας τῆς ἐσκοτώθηκε
στὸν πόλεμο τοῦ 1912 καὶ τὴν ἀφίσε με τρία τσορο-
μπύλια. "Ὄξω στὸ ἄλωνι τῆς ἐκκλησιᾶς, κάτω ἀπὸ τὸ
καμπαναριό, στὸν ἥσκιο ἦταν ὁ παπᾶς με τὴ σιδε-
ρένια πατερίτσα του κ' ὁ μπαλωματῆς, πού πέρασ'
ἀπὸ κει νὰ μερεμετίση κανένα παπούτσι καὶ νὰ ξο-
δέψῃ ἐκεῖνο τὸ λίγο πετσάκι πούχε, κ' ἀπὸ κει δρα-
σκελίζοντας ἀπὸ βουνὸ σὲ βουνὸ νὰ πάῃ στὸ παλιο-
καλυβὸ του, στὴ Γορτυνία. —

— Τ' ἔλαδες Δημήτραϊνα; - λέει ὁ παπᾶς.

— Παπά μου! Παπά μου ἑκατο-
κολάστηκα ἐσήμερα! 'Ἐσήμερα τὸ ξερβὶ τῆς χέρι κ' ἐ-
μουτζώσε ἐπάνω κατὰ τὰ ἔλατα ἰ «Νά! νά! πού νὰ
μὴ σ' εὔρ' ὁ χρόνος Τουρκόπιασμα!»

'Ανάκολλη γυναικούλα, ἀλλὰ νοστιμούλα, καμμιὰ
τριανταριά χρονῶν.

Τὸ μαῦρο τῆς μαντίλι εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ κεφάλι
κ' εἶχε κουλουργιαστῆ στὸ λαιμὸ τῆς, σὰ λουρίτης.
Βάσταζε στὸν ὄμο τῆς τὸ σκαλιστήρι. Ρουινεῖς ὁ ἴδρω-
τας στὰ μάγουλά τῆς. Οἱ φλέβες τῆς φουσκομένες σὰ
νεροφίδες ἀνεβαίνανε στὰ λαιμά τῆς. Τὰ ροῦχα τῆς,
ἐγκαιροσκομιμένα σὲ πολλὲς μεριές, ἦταν γιομάτα τρι-
βόλια κ' ἐλατόφυλλα, σὰν προβατίνα πού κοιμήθη-
κε ἀπάνω σὲ νεράγιαθα. Τὰ πόδια τῆς ἀπὸ τὸ κα-
λάμι καὶ κάτω ἐφαινόσανται, γιατί εἶχε βάλει ἐκεῖ-
νη τὴν ἡμέρα τὸ κοντοβέλεσό τῆς. Ποιὸς θὰ τὴν ἔβλε-
πε ἐκεῖ ἐπάνω στὴν ἐρημιὰ; Τὸ μάτωμα τῶν ποδιῶ-
ν τῆς, τὸ σκίσιμο τῶν σκοτιῶν τῆς, τὰ ποτάμια
τοῦ ἴδρωτά τῆς, ἢ φουσκοφλεβιά τῆς, ἢ πηγμένη ἀφ-
ρῆ στὰ χεῖλια τῆς, ἔδειχναν πὼς ἡ γυναῖκα ἐπάλεψε
στὰ γερά, ἔχαροπαιδεύτηκε. —

— Γιὰ στάσου, χριστιανή μου, δὲ μᾶς λὲς τί ἔπα-
θες, λέει ὁ παπᾶς.

— Ἐπότιζα παπά μ' . . . τ' ἀραποσίτι στὴν Μπι-
θιμπάροδα ὥσαμε τάλόγιομα. Ἀπάν' στὸ σκᾶρο—πού
νὰ ξέρω ἢ δολιωμένη νάσα . . . π' ἀνάθεμα πού
σ' ἐλάδιαζε, διαβολοσπαρμένο ἀπάν' στὸ σκᾶρο μου
κόψανε τὸ νερό. Τὶ νὰ κάμω; Δὲν τὸ πάντεχα; παπά
μου, δὲ τὸ πάντεχα ἢ ἔρημ πὼς μου τόκοψε ἐκεῖνο
τὸ ζαγάρι, γιὰ τέτοια δουλειά. Ἐπήρα τὸ σκαλιστήρι
κ' ἐπὶγαίνα ξενουαστῆ σ' ἀπάνω σ' ἀπάνω, γιὰ νὰ
τὸ βάλω. ἐκόντενα νὰ φτάσω στὴ δέση, πίσω στὸ λαγ-
κάδι. Νά σου καὶ πετάγεται, σὰ λύκος μέσ' ἀπὸ τὰ Κέν-
τρα ἐκεῖνο τὸ παλιόσκυλο τῆς Σπηλίουνας, ἐκεῖνος ὁ
'Ἀμερικᾶνος με τὰ χρυσᾶ τὰ δόντια καὶ τῆς χρυσῆς
καθῆνες κ' ἀρπακολλιέται ἀπὸ πάνω μου. Μῶδωσε,
μῶδωσε, μ' ἐλιγοψύχησε παπά μου, ἐσβύστηκα ἢ γυ-
ναῖκα, ἐσπαρτσάριζα σάν τὸ ψάρι.

— Σ' ἐβάρωσε μωρ' κακομοῖρα; - λέει ὁ παπᾶς. —

— Μ' ἐβάρωσε; . . . Καλύτερα νὰ μ' ἐσκότωνε παρ'
ἐτοῦτο, πού μῶκαμε. Δὲν τηρᾶς ἐδῶ; μ' ἐκουρέλιασε,
μῶβγαλε τὰ κρεατὰ μου ὄξω. . . ἐκολάστηκα παπά μου,
. . . ἐκολάστηκα.

'Ἡ γληγοράδα τοῦ Μαστρο-Παναγιώτη τοῦ μπα-
λωματῆ ἀπάν' στὴ δουλειά του ἦταν ξεκομμένη γύ-
ρω σ' ἐκεῖνον τὸν τόπο. Ἀλλὰ ἐκεῖνη τὴ φορὰ ἢ κοι-
βέντα τῆς Κοντοδημήτραϊνας τοῦ μούδιασε τὰ χέ-
ρια. Πού καὶ πού περνοῦσε καμμιὰ βελονιά. Εἶχε τὸ
νοῦ του ὅμως στὸ μαστορόπουλο καὶ κᾶπου-κᾶπου ξύ-
νοντας τὸ κεφάλι του με τὸ τσαγκαρόσουβλο τοῦ-
λεγε: «Κάν' δουλειά σου σὺ γέ!» Δὲν ἔπρεπε τὸ παιδί
νάχη τὸ νοῦ του σὲ λόγια τετοιανῆς λογιῆς.

'Εγύρισε ἢ δύστυχη ἢ Δημήτραϊνα νὰ πάῃ νὰ δῆ τί
κάνουν ἐκεῖνα τὰ δολιοπαιδιᾶ, πού τὰ εἶχε ἀφίσει στὴ
γειτόνισσά τῆς τὴ Ντουλαμάναινα ἀπὸ τίς τρεῖς τῆ
νύχτα ἀφύγει. Δὲν εἶχε προχωρήσει δέκα βήματα,
πού γυρίζει κατὰ τὴν ἐκκλησιὰ καὶ κόνοντας τὸ σταί-
ρό τῆς: «Παναγία μου, Ἄγιε μ' "Ἀη-Γιώργη, κά-
με τὸ θῆμα σου' κόφ' το, νὰ ξεμαγαρίση ὁ τόπος, τὸ
παλιόσκυλο.» λέει.

'Ὁ παπᾶς ἐχάιδεψε λίγο τὰ γένηια του, τ' ἀνασημω-
σε; ἔβαλε καὶ λίγες τριχὲς στὸ στόμα του καὶ τὲς ἐδά-
γκωνε ἀπὸ συνήθεια, κ' ὕστερα: «Δημήτραϊνα γιὰ
νὰ σοῦ πῶ.» Πάει κοντά τῆς καὶ τῆς λέει κρυφά:
«— Μὴν ἔπεσες σ' ἁμαρτία μ' ἐκεῖνον τὸν παλιόθρο-
πο πού λές;» Ἐαρνιάστηκε ἢ Δημήτραϊνα: «Μπά!
παπά μου, μ' ἐγλύτωσε ἢ Παναγία μου.»

Τὴν ὠρμήνεψε ὁ παπᾶς νὰ ζήσει τὸν "Ἀη-Γιώργη
με μιὰ κολλούρα κερὶ καὶ τὸ Δεκαπεντάγιοστο νὰ πά-
ῃ ν' νάχη μιὰ λαμπάδα μισοκαδιάρικη στὴν Πανα-
γία τὴν Ἁγία-Λεούσα καὶ δὲ θὰ ἦταν ἀσχημο νὰ κά-
νῃ καὶ μιὰ λειτουργία μ' ἐλόγου του στὴν Ἁγία-Πα-
ρασκευή, στὸ ρημοκλήσι.

Λ. ΤΣΕΤΣΕΒΙΤΗΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
Κ. Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ
ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 15-66.

ΚΛΑΔΟΙ:
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΑΙΝΟΥΤΥΠΙΑ
ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΙΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΔΙ' ΕΝΤΥΠΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

== Γραφεία, Σοφοκλέους 'Αριστείδου ==

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

'Εσωτερικού: 'Ετησία Δρ. 10.— 'Εξάμηνος Δρ. 6.—

'Εξωτερικού: » Φρ. 15.— » Φρ. 8.—

"Εκαστον φύλλον λεπτά 25

'Αγγελία και διαφημίσεις δραχ. 2 ὁ στίχος.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΕΙΤΑΝΕ γραμμένο, φαίνεται, να δοκιμάση για λίγες μέρες τη φυλακή κι ὁ Διευθυντής μας. Κάποια εἶδηση πού δημοσιεύτηκε στὸν καθεμερνὸ τύπο, ἔδωσε τόσες ὑπόνοιες καὶ δέθηκε μὲ τόσα γεγονότα, πού ἀμέσως-ἀμέσως ἡ Κυβέρνηση ἀνησούχησε κ' ἔδωσε τὸ λόγο στὸ Στρατοδικεῖο. Μὰ οἱ Στρατοδίκες, ἀπὸ «σκοπιμότητα», πού θὰ τὴν ξηγήση σὲ ἰδιαίτερη του ἀπολογία ὁ κ. Ταγκόπουλος, τοῦ ἐπιβάλανε μιὰν ἐλαφρὴ ποινὴ, κ' ἡ Κυβέρνηση πού ἔνοιωσε πιά τὴν ἀλήθεια, ἤρθε μὲ Χάρη νὰ σηκώση ὀλίγε τὴν μικρὴ τιμωρία. Ὡς τόσο, τὸ ἀτύχημα τοῦτο εἶναι χαρακτηριστικὸ, γιὰ τὴν σπασμοδικότητα πού διακρίνει ὅλους ἐμᾶς τοὺς ρωμιοὺς καὶ γιὰ τὴν γληγοράδα πού οἱ ἠθικὲς ἀξίες κιντυνεύουνε, ἀπὸ λογὸς παρεξήγησες, νὰ καταπατηθοῦν. Ὁ Διευθυντής μας, πού δεκαοχτὼ χρόνια ὀλάκαιρα ἀγωνίζεται ἕνα σκληρὸ, δύσκολο κ' ἐπίπονο ἰδεολογικὸ ἀγῶνα, ἀγῶνα γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀναγέννηση τοῦ τόπου μας, δέχτηκε τὴν κατηγορία του μὲ ψύχραιμη γαλήνη, καὶ βόηκε σύγκινα τὴν εὐκαιρία γιὰ νὰ δοκιμάση τὴν πίστη μερικῶν στὸν σημαντικὸ του ἀγῶνα, τὴν λογοφυχιά ἄλλοι. πού μὲ τὸ πρῶτο ἐνάντιο φῶσημα τοῦ ἀνέμου νομίσανε πὼς χερθίκανε τὰ πάντα.

Μὰ ὁ «Νουμάς» πού πέρασε ἀπὸ μπόρες καὶ μπόρες πολιτικὲς καὶ κοινωνικὲς, κλείνει μέσα του πλημύρα ζωῆς, καὶ ξέρει πὼς ὁ δρόμος του πού ἀνεβαίνει πάντα πρὸς τὴς λεύτερες κορφὲς τὴς λουσιμένης ἀπὸ χιόνια καὶ ἀπὸ ἥλιους πρέπει νάναί πάντ' ἀνεγίγτος καὶ ἴσιος. Βέβαια, ὅσοι ἀγωνίζονται γιὰ ἰδέες, στὶς μέρες καὶ στὸν τόπο μας, παίρνουνε τὸ δίπλωμα τοῦ ἀνεπιτήδειου, καὶ ἴσως καὶ τοῦ ἀγι.θοῦ. Μὰ τοῦτο ἴσα-ἴσα δείχνει πόσο ἔχουμε ἀνάγκη ἀξίωμα ἐπιμονῆς γιὰ νὰ υιοφωθοῦμε ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ, καὶ νὰ γίνουμε ἀξιο μέλος τῆς πολιτισμένης ἀνθρωπότητας, πού τραβά σήμερα θαρρετὰ στὸ μεγάλο της προορισμό.

Σ'ΕΝΑ του μᾶθημα, τώρα τελευταία, στὸ Πανεπιστήμιο ὁ καθηγητὴς κ. Ν. Πολίτης, εἶπε πὼς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ θέλουμε νὰ μιλάσουμε τὴ δημοτικὴ γλῶσσα στὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα. Γιατὶ, λέει, τὸ Ἔθνος ἐργάστηκε ἑκατὸ χρόνια ὡς τώρα γιὰ νὰ κατα-

σκευάση γλῶσσα κατάλληλη γιὰ τὴς ἀνάγκες τῆς ἐπιστήμης, κ' εἶναι περιττὸ ν' ἀλλάξη.

Θὰ παρατηρούσαμε, στὸν κ. Καθηγητὴ, πὼς τὸ ἐπιχείρημά του δένει νὰ νέο. Κάθε φορὰ πού ἡ γλωσσικὴ μεταρρύθμιση ἀγγίζει τὰ ἅγια τῶν ἀγίων τῆς τεχνιτῆς γλῶσσας, οἱ ἴδιες φωνὲς ἀκούγονται. Γιὰ τὴν ποίηση, αἱ καλά. Ἄς εἶναι τέλος πάντων καὶ γιὰ τὸ δῆγμα. Μὰ ὄχι, βρὲ ἀδερφε γιὰ τὴν ἐπιστήμη... Σάμπως ἡ ἐπιστήμη νὰ μὴν εἶναι στοιχεῖο κι αὐτὴ ζωῆς κι' ἀλήθειας. Σάμπως νὰ στέκεται ξεχωριστὴ ἀπὸ τὴ συνολικὴ ἐξέλιξη. Ἰσα ἴσα ἡ ἐπιστήμη διψᾷ καὶ ζητᾷ τὴν ἀπλή γλῶσσα, γιὰ διάδοση καὶ γιὰ φῶσιμα. Ὁ λαὸς ἔχει δικαίωμα στὴν ἐπιστήμη, κι αὐτὴ προορισμὸ νὰ κατεβῆ στὸ λαό. Τότες μονάχα θὰ φτάση τὸ μεγάλο της σκοπὸ. Γι' αὐτὸ κι ὅπου ὁ λαὸς κυριάρχησε, τὰ Πανεπιστήμια δὲ μείνανε ἀποκλειστικὸ ἀπόκτημα στοὺς λίγους μανταρίνους, μὰ πολλαπλασιαστήκανε, ἰδρυνήκανε παντοῦ, ὡς καὶ ὑπαίθρια, γιὰ ν' ἀπλώσουνε τὴν πλούσια μόρφωση, σὲ πλατύτερους κύκλους.

ΞΕΡΟΥΜΕ πὼς τελειώοντας τὰ γυμνάσια οἱ μαθητὲς μας, ὄχι νὰ λογικευτοῦνε δὲν μποροῦνε, μὰ μήτε νὰ καταστρώσουνε μιὰ ἰδέα στὴν καθαρεύουσα, δίχως λάθια, σολοικισμοὺς κι ἄσυνταξίες. Ἡ παιδεία τοὺς βασανίζει ἔντεκα χρόνια κι ὕστερα τοὺς ξαπολνᾷ μὲ λαφριά συνείδηση. Ὅσους ἀρπάζουνε τὰνότερα μαθήματα, ἀνάγκη νὰ τοὺς μορφώσουνε μὲ θετικὴ μέθοδο. Μ' ἀμέσως ἀμέσως κάθε θετικὸτητα φεύγει μὲ τὸ πρῶτο χαιρέτισμα πού τοὺς δίνει ἡ καθαρεύουσα. Ἡ στρυφνότητα, ἡ ἀερολολία, ἡ ψευτορητορικὴ ἀπεραντολογία τοὺς ἀπελπίζουνε. Πὼς ν' ἀκούσουνε τὸ στεγνὸ Βορρέα καὶ νὰ μὴν ἀγανακτήσουνε; Τὸν Εὐαγγελίδη καὶ νὰ μὴ βαρεθοῦνε; Πὼς νὰ διαβάσουνε Παπούλια καὶ Σαρίπολο καὶ νὰ μὴν μπουγκτίσουνε; Πὼς νὰ τοὺς τραβήξῃ σελίδα τοῦ Ρήγα Νικολαΐδη; Πὼς νὰ τοὺς θεομάνῃ θεωρία τοῦ Αἰγενίτη; Πὼς νὰ δώσουνε προσοχὴ στὶς διδασκαλίαι τοῦ Σμαῖ; Ἄνάμεσ' ἀπὸ τὸ σπουδαστὴ καὶ τὸ δάσκαλο στέκεται τὸ χάος τῆς καθαρεύουσας, στέκεται τὸ χέρι τῆς ἐριννύας πού σφίγγει τὸ λαιμὸ τῆς ἐπιστήμης στὸν τόπο μας καὶ τῆς κόβει τὴν ἀνάσα. Ἐπιτήδεψη, ξυλοσοφία, πομπώδικη ἀναξιότητα, βαρεμὸς κι ἀδιαφορία. Νὰ, τάποτελέσματα. Μὰ ὕστερα ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ὁ κ. Πολίτης βρίσκει πὼς δὲ χρειάζεται ἡ ἀλλαγὴ. Ὡ πόση, πόση ἀφέλεια...

ΑΡΑΒΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΟΧΗ

Όλμερις νά ξαναϊδώ τὰ χνάρια της
παντέχω στοῦ μπαξέ πάλι τὰ χόρτα
θυμῶμαι τὴ βραδυνά πὸν χωριστήκαμε
τὸ σάλαγο στερνά πὸν ἐκλείστη ἢ πόρτα.

Τὴν καταχνιά πὸν στὴ ψυχὴν μου ἀπλώθηκε
βουβή, πλατιά σὰ μιὰ φτερούγα μάρθη
ὄλμερις τὴν καρτερῶ μονάχος μου
τάχα θάρθει ποτὲ νὰ μὲ ξανάβρει ;

Θὰ μπεῖ καὶ πάλι μέσα στοῦ περβόλι μου
ζητώντας ἀφορμὴ νὰ μοῦ μιλήσει·
«Τὰ ρόδα τοῦ μπαξέ σου, νὰ πει, κτύπαζα
τὸ ξεροβόρι ἂν τάχει ξεφυλλίσει...»

Καὶ ξέρω πὼς δὲ φέβγει δταν ὀλόγλυκτα
ματιὰ στὰ μάτια της θυτίσω λάβρη
ὄλμερις παντέχω μὲ καρδιόχτυπο
τάχα θάρθει ποτὲ νὰ μὲ ξανάβρει ;

ΤΟ ΠΕΡΙΔΕΡΑΙΟ

ΧΑΡΙΣΜΕΝΟ ΣΤΗ ΝΙΤΣΑ ΧΑΤΖΑΔΑΜ

Θάρσει τὸ στολίδι στὴ Ζεγάμπα σου
γιὰ τὸν ἀφράτο τὸ λαιμὸ της πὸν τῆς δίνεις
μὰ κρύα θάναι τὰ μαργαριτάρια σου
καὶ ἴσως καὶ νὰ πληγώσει ἢ σάρκα Ἐκείνης.

Εἶχα κ' ἐγὼ μιὰ τέτοια ἀγάπη κάποτε
πὸν πέταξε καὶ πάει σὰν τὰ τραγούδια
τῆς χάρισα κ' ἐγὼ ἕνα περιδέραιο
ὄντας τὴν εἶδα στολισμένη μὲ λουλούδια.

Τῆς τῶβαλα σὰν τὴν ἀποχαιρέτησα
πὸν ἔφυγε σὰν πουλὶ στὴν ἡλιοχώρα,
ἀπὸ φιλιὰ τῆς τόκαμα καὶ δάκρυα
—τρανά μαργαριτάρια—. Μὰ πάει τώρα!...

ΤΟ ΔΕΙΛΙΝΟ

Σούρουπο... γαληνιά τριγύρω ἀπλώνεται...
τραβούνε τὰ κοπάδια γιὰ τὴ θρύση
λιγοθυμούν στοῦ δύσμα τὰ ἡλιοχρώματα
καὶ ἡ μέρα ἀρχή, βαρειά, πάει νὰ σβύσει.

Κι' ἐγὼ προσμένω τὴ γλυκιά ἀγαπούλα μου
στοῦ πλουμιστό μου ἀκουμπισμένος προσκεφάλι
μοσκοβολαίει ἀκόμα ἀπὸ τὸ μῦρο της,
κι' ἔχω σημάδι βάλει ἕνα ἀνθογυάλι,

στοῦ μαρμαρένιο ψηλοπαράθυρο μου
μ' ἕνα μπουμποῦκι ρόδου νὰ τῆς γνέψει
τὸ ἀνθένειο κεφαλάκι γέροντας
ἀπ' τὴν κορφοῦλα σὰν τὴν ἀγναντέψει.

Σούρουπο...τὰ κοπάδια τρέχουν, διαζούνται
στὶς στάνες τους νὰ πᾶνε νὰ σταλιάσουν
ῶρα γλυκιά!... καὶ τὰ κορίτσια τὰ δημορφα
μ' ἔρωτα τοὺς καλοὺς τους ν' ἀγκαλιάσουν.

Σάμος — Βαθύ.

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΓΟΥΣΤΑΒΟΥ ΓΚΕ' ΓΕΡΣΤΑΜ

ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ἀπὸ τὶς τρεῖς τ' ἀπομεινόμερο σκοτεινιά, κ' ἔ-
λας, γιὰτὶ ἦταν Γενάρης καὶ τὸ νηοὶ πνιγότανε μὲς
στοῦ θολοῦ χειμωνιάτικο φῶς. Τὰ πεῦκα σκεπάζανε ἀ-
κόμα πικρότερα τὰ δυὸ μικρὰ κόκκινα σπιτάκια, πὸν
θροισκόντουσαν στὴν ἄκρη τοῦ δάσου, ἐκεῖ πὸν οἱ
βουνοπλαγιὲς κατέβαιναν πρὸς τὴ θάλασσα. Ὁ στα-
χτὴς οὐρανὸς κρεμότανε βαρὺς πάνω ἀπὸ τὴν ὑγρα-
γὴ κ' ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξεραμένα κλαδιὰ τῶν δέν-
τρων στροβίλιζε ὁ ἀγέρας, πὸν ἐπαινε τὸν καιρὸ
ἀπὸ τὶς καπνοδόχους, ἔτσι πὸν τὰ σταχτιά του σύννεφα
χαμόντουσαν μέσα στὴ σκοτεινὴ ἀτμόσφαιρα πίσω ἀπὸ
τὰ πεῦκα.

Ὁ γέρο Ζέντερμπεργκ θροισκόντανε στὴν ἀλλή κ,
ἔκοθε ξύλα. Κάτι καμπουριασμένα, ψιλὰ κλαδάκια,
πὸν ἦτανε σκορπισμένα τριγύρω του πάνω στὸ χῶμα.
Εἶχε μιὰ ὥρα τώρα πὸν δούλευε, σιγὰ καὶ συλλογι-
σμένος, κἀνοντας συχνὰ διαλείμματα γιὰ νὰ σταθῆ
σιωπηλὸς καὶ νὰ ρίξῃ τὴ ματιὰ του πρὸς τὴ θάλασ-
σα. Καὶ σὰν τότε χτυποῦσε ὁ δυνατὸς ἀγέρας, ἐπιανε
τὸ δεξιὸ του πόδι, ἐκεῖ πὸν τὸν ἐθασάνιζε πιότερο ὁ
ρρευματισμὸς. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ζέντερμπεργκ ἦταν ἔ-
νας θεοφοβούμενος ἄνθρωπος κ' ἔλος ὁ κόσμος στὰ
περίγυρα γιὰ τέτοιον τὸν θαρροῦσε, δὲν καταρίδιανε,
μὰ ἔθρυσκε τρόπο νὰ ξεσοπάσῃ μὲ μιὰ παλιὰ κ' ἀγα-
πημένη του ἔκφραση: «Κί' ὅμως αὐτὸ εἶνε περιέργο!»
πὸν ἀντιπροσώπευε γι' αὐτὸν ἕνα σωρὸ ἀναθεμάτια.

Ἄφ' αὐτοῦ μουρμούρισε αὐτὰ, μιὰ πρὸς τὸν οὐρανὸ,
σάμπως νάταν νὰ τὸν ἀκούσῃ κανεὶς ἐκεῖ πάνω, καὶ
μιὰ στὸν ἑαυτὸ του τὸν ἴδιο, ἔθρυσε ἀκόμα μιὰν ἀνη-
συχὴ κ' ἐρθενητικὴ ματιὰ στὴ θάλασσα, πὸν τὰ μαῦρα
τῆς κύματα στεφανώνανε κάπου-κάπου κάτι ἕσπρα
χιτένια ἀπὸ ἀφρό, ἔφτυσε σκεφτικὸς καταγῆς καὶ
μῆλκε μέσα στὸ σίτι.

«Θάχῃ χιόνι», εἶπε καισουφιασμένος, ἐνῶ κἀθησε
κοντὰ στὸ τζάκι κ' ἄρχισε νὰ τριβῆ τὸ δεξιὸ του
πόδι, πὸν κρατοῦσε ἀγνάμια στὴ φωτιά γιὰ νὰ ζε-
σιάνῃ τὰ ποτιτῆκα του πὸν εἶχανε πιά παγώσει ἀπὸ
τὸ κρύο.

«Θάχῃ γιόνι», ἀκούστηκε ἀνήσυχῃ μιὰ φωνὴ ἀπὸ
μιὰ γωνιὰ τῆς κάμαρας, πὸν φωτιζότανε ἀμυδρὰ ἀπὸ
τὰ ροζάοικα κλαδιὰ πὸν ἀνάδανε στὸ τζάκι.

Ὁ Ζέντερμπεργκ πῆρε τὴ μασιά καὶ σκάλισε τὴ
φωνιὰ, ἔθαλε ἀκόμα λίγα κλαδάκια κ' ἄρχισε νὰ φασά
μὲ τὸ σιόμα του. Ἡ φωνιὰ κόρωσε γιὰ μιὰ στιγμὴ,
μὰ ὅποτερα πάλι χιτέθηκε σὰν ἕνα πουλὶ νάχε δοτήσει
μὲς στὸ νερό, καὶ κοινοκαίοντας χάρουσε τοῦ κάκου
ν' ἀνάμῃ τὰ ὑγρά ξύλα.

Μιὰ ἀδύνατη λάμψη ἔπεσε στὴ γωνιὰ τῆς κάμα-
ρας, ἀπὸ κεῖ πὸν εἶχε ἀκουσιεῖ ἡ φωνή. Πάνω σ'
ἕνα χαμηλὸ ξύλινο υπάγκο καθότανε μιὰ μικροσωμῆ
ζαρωμένη γρηὰ καὶ σκάλιζε ἕνα σωρὸ ἀπὸ πατάτες
πὸν ἦτανε πάνω στὴν ποδιά της. Μὲ τὰ καμπουρια-
σμένα τῆς δάχτυλα, πὸν τὸ θολὸ φῶς τ' ἄφηνε νὰ
φαίνονται πάνω στὸν κοκκινωπὸ τοῖχο σὰ μαῦρες
σκιεὲς, ἐπιανε τὶς πατάτες τὴ μιὰ ὅποτερ' ἀπὸ τὴν ἄλ-

λη, σποῦσε τις ρίζες τους, πὸν ἦταν μεσιωμένες, καὶ τις πετοῦσε σ' ἓνα κουβά νερὸ πὸν θροισκότανε πλάι της. Ἐνῶ ἦταν ἀπασχολημένη με τὴ δουλειά της, γέμισε μιὰ σιγμὴ πρὸς τὴ φωτιὰ καὶ τότε φάνηκε ἓνα μικρὸ κι' ἀδύνατο προσώπακι, στεγνωμένο καὶ γιομάτο ζαρωματιές, μ' ἓνα θαυλωτὸ στόμα καὶ λίγα σταχτόχρωμα σκουλιὰ πὸν πέφτανε πάνω σ' ἓνα στενὸ κουτέλο.

Ὁ Ζέντεριπεργκ ἐπανελάβε τὴν προφητεία του. «Θά'ρη χιόνι», εἶπε. «Ὁ ἀγέρας ἐρχεται βορειοανατολικὰ καὶ τὸ πόδι μου με ποιεῖ.»

Ἡ γρηὶ ἔβαλε τις πατάτες παράμερα καὶ σηκώθηκε.

«Καὶ τώρα θὰ βάλω τὸ καφεκάλανο πάνω σὲ Ζέντεριπεργκ» εἶπε εὐθύμα καὶ δυὸ γελαστὰ γέρικα μάτια ἀστράγγανε σὲ γέρικο, ρυτιδωμένο της πρόσωπο.

Κ' ἐνῶ σκόλιζε τὴ φωτιὰ καὶ φροοῦσε τις φλόγες μὲ τὸ στόμα της, σκεπτότανε τις ἀτέλειες μέρες πὸν θάρχόντουσαν σὲ λίγο. «Καλὰ τοῦλάχιστο ποῦ'γομε καὶ τὰ θαρέλια με τις ρέγγες!»

Ὁ Ζέντεριπεργκ δὲν εἶχε κι' δλίτελα δίκιο με τὴν προφητεία του. Τὸ χιόνι δὲν ἐρχότανε ἀμέσως, μ' ἀπὶ γιὰ χιόνι κούρο. Ἐπῆξε τὰ μαῖρα κύματα σὲ τόπο πὸν φαινότουσαν σὰ γέφυρες ἀπὸ πάγο, πὸν ἐνώτανε τὸ ἓνα νησι με τ' ἄλλο, κι' διαν πὰ ὁ πάρος ἔπλεε γιὰ καλά—τότε ἀογιζε νὰ πέφτη τὸ χιόνι.

Ἦτανε μέρες πὸν χιόνιζε ἦσυχά καὶ σιωπηλά, σάμπως ἕνας ἀστείοεντος χειμῶνας νὰ σκόσιζε τις ἀσπρες τουλοῖτες του πάνω ἀπὸ σπιτία καὶ νησιά.

Σύνγκαια κήλωνε δλοέρα πὸν πολλὸ κ' ἡ ἄσπρη λανκαδιά. Τὸ χιόνι ἔντυνε ἡ ἄσπρη τις σκεπαστές βρύσες, ξαπλωνότανε πηχτὸ πάνω στοὺς δρόμους τοῦ δάσου, πὸν δὲν φαινότουσαν πὰ καθόλου κάτω ἀπὸ τοὺς χιονοσωροὺς αὐτοὺς, πὸν μπορούσε νὰ πῆ κανεὶς πὸς παίρνανε τὴν κυριαρχία τῆς γύσης, κι' ἀπὸ τὰ χαμηλὰ παράθυρα τῶν μικρῶν σπιτιῶν δὲν μπορούσε νὰ δῆ κανεὶς τίποτ' ἄλλο ἀπὸ μιὰν ἀτέλειωτη ἄσπρη λαγκαδιά, πὸν τὸ ὕψος της ἔφτανε τὰ σατιδύματα τῶν παραθύρων.

Οἱ ἄνθρωποι ὄξω σὲ νησι ἀρχίζονε τότε νὰ πολεμοῦνε με τις χιονοσιβάδες, πὸν ἀπειλοῦσαν νὰ τοὺς πνίξουνε με τὸ θαρὸν κι' ἄσπρη τους σάβανο. Ἀνοίγανε με τὸ φανάρι δρόμους μέσα σὰ δάσος καὶ παραμεοῖζανε τὸ χιόνι πέρα ἀπὸ τὸ ἔμπασμα τῶν σπιτιῶν καὶ πέρα ἀπὸ τις θρύσες.

Μιὰ μέρα ὅμως ἦρθε κι' ὁ βορειοανατολικὸς ἀγέρας γιὰ νὰ βοηθήσῃ σὲ θάψιμο. Ἦρθε σὰν ἓνας λυσοασμένος ὄχιτος, φέροντας νέους χιονοσωροὺς, χωρὶς νὰ καταπονιέται. Καθημερινὰ οὐρλιαζε γύρω ἀπὸ τις γωνιές τῶν σπιτιῶν, σειοῦσε τις ψηλές κροτοδόγες, σηύραγε ἀνάμεσα ἀπὸ τις πόρτες κ' ἔκανε τὸ δάσος νὰ στενάζῃ, σὰ νάχε πὰ κουραστὴ ἀπὸ τὴν τρομερὴ ἐπίθεση. Ἐπειτα σάπασε πάλι γιὰ λίγες μέρες κ' οἱ ἄνθρωποι ἀρχίσανε ν' ἀνασαίνουν, τοιμήσανε νὰ βροῦν ἀπὸ τις στενές τους κάμαρες, πὸν εἶχανε κοιμηθῆ σὰν τις ἀρκούδες μέσα σὺς χειμωνιάτικες σπηλιές τους, κ' ἐνῶ ἡ γύση κέρδιζε πάλι τὴν κυριαρχία της, ζητούσανε χιοναλέτρια καὶ φινάρια, εἰτοιμοὶ νὰνοῖζονε καινούριους δρόμους στὴ χιονισμένη γῆ.

Ὁ βορειοανατολικὸς ἀγέρας ὅμως ξανάρθε πὸν δυνατὸς ἀπὸ πρὶν, πὸν ὀρηκτικὸς, πὸν ἄγριος, πὸν καταλύτης ἀπὸ ποτέ. Νέους χιονοσωροὺς σφεντόνιζε κάτω, γιόμιζε τοὺς δρόμους κ' ἔντυνε τὰ σπιτία με πηχτὰ συμπιεσμένα χιονοσύννεφα. Ἦταν σὰ νάχε ἐποιάξει ἀπὸ πρὶν κάθε ἀντίσταση καὶ σὰ νάθελε νὰ θάψῃ κάθε ζώη πὸν ἀνάσαινε ἀκόμα στὸν ἄμοιρο κέινο τόπο, πὸν εἶχε μείνει τώρα κυρίαρχος. Στὰ δάση τὸ χιόνι, εἶχε φτάσει τὸ μπόι τοῦ ἀνθρώπου καὶ τώρα ἦρθε τὸ κούρο, συντρόφι τῆς τρικυμιάς. Ἀπὸ τὸ κούρο τριζάνε τὰ ξύλα τῶν σπιτιῶν μ' ἓνα παρόξενο τριξίμο, πὸν ἔκανε τὴ φαντασία νὰ θυμάται τρομεροὺς θρόλους, κι' ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ χιονισμένα παράθυρα δὲν ἔβλεπε κανεὶς τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὸ δευράμενο χιόνι πὸν στροβιλιζότανε γύρω ἀπὸ τὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων πὸν στενάζανε.

Τὸ μάνιασμα τοῦτο τῆς γύσης διαρκοῦσε μῆνες δλάκερους.

Ὁξω σὰ πέρα νησιὰ, πὸν κατοικοῦσαν οἱ φτωχοὶ, μονάχοι κ' ἐρημοὶ, βασίλευσε σιωπὴ, μιὰ τέτοια σιωπὴ, σὰ νῆταν ἓνα ἀπέραντο νεκροταφεῖο, πὸν μόνο ἓνα θάμα θὰ μπορούσε νὰ ξανακαλέσῃ τὴ ζωὴ, διαν σὲ μεσοπύχτιες ὥρες θὰ χτυποῦσαν οἱ καμπάνες καὶ θ' ἀνοιρόντουσαν τὰ μνήματα. Τὰ σπιτία μοιάζανε μ' ἄσπρους μικροὺς λόφους, πὸν ὑψωνότουσαν ζωμένοι ἀπὸ τὴ τρικυμισμένη χιονοθάλασσα, σάμπως ὁ γιαιὸς, πὸν ἦτανε τώρα σκλαβωμένος κάτω ἀπὸ τὴν παχυνμένη του σκέπη, νάχε ὑψωθῆ με ἄσπλαγχνά βία πάνω ἀπὸ τοὺς ὄχιτους του, γιὰ νὰ ξεχύσῃ τὰ πελώρια παγωμένα του κύματα πάνω ἀπὸ τὰ ὑψώματα καὶ τις πλαγιές τῆς γῆς. Ἐπειδὴ ἡ συγκοινωνία ἦταν ἀδύνατη, τελιώνανε σὲ λίγο τὰ τρόφιμα κ' ἐρχότανε ἡ πείνα.

Ὁ Ζέντεριπεργκ πῆγαινε μέρα με τὴ μέρα σὲ παχνὶ γιὰ νὰ δῆ τὴ γελάδα. Ἐφραζε τις χαραμάδες με ἄβρον καὶ βόλευε τὴ σιέγη, γιαιὶ τὸ χιόνι ἀπειλοῦσε νὰ μπῆ μέσα. Φαί ὅμως τις ἔδινε τόσο, μονάχα ὅσο γιὰ νὰ μπορῆ νὰ ἐλπίζῃ πὸς δὲ θάχανε τὸ γάλα της.

Κάθε φορὰ πὸν ἡ Στίνα εἶχε ἀρμέξει μαζεύανε τὸ γάλα, κ' οἱ δυὸ γέροι κοιταζόντουσαν με τρομαγμένο μάτι σὰν τύχαινε νά'νε κ' ἓνα μισὸ κάρτο λιγώτερο ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα.

Ἡ καθημερινὴ λαχτάρα τους ἦτανε αὐτὴ, πὸς ἡ γελάδα μπορεῖ νὰ ψοφοῦσε, γιαιὶ ὕστερα θὰ θροισκόντουσαν στὴν ἀνάγκη νὰ περιστοιχῶνε σὺς ἀρμυρές ρέγγες καὶ σὺς πετριωμένες πατάτες μονάχα. Χωρὶς τὴ γελάδα δὲ θὰ μπορούσανε νὰ βασταχοῦνε, γι' αὐτὸ τις μονότονες, μακρυνές, σκετινές μέρες ἦταν ἡ μοναδικὴ φροντίδα τους νὰ πᾶνε νὰ ταῖσουν καὶ νὰ περιποιηθοῦν τὴ γελάδα.

Ἡ γελάδα πλάγιαζε ζεστὰ πάνω σὰ καλάμια καὶ σὲ ἄχυρα τοῦ σκεπασμένου σταύλου, πὸν οἱ μεγάλες χαραμάδες τῶν τοίχων του ἦτανε φραγμένες με ἄβρον, καὶ μασοῦσε δλη τὴ μέρα ἄχερο καὶ χόρτα. Ὅσοι φορὲς ἡ γρηὶ ἀνοίγε τὴν πόρτα γιὰ νὰ μπῆ μέσα, ἡ γελάδα ἀρχιζε νὰ μοκανίζῃ καὶ σήκωνε τρομαγμένη τὸ κεφάλι της πρὸς τὸν κούρον ἀγέρας καὶ τὸ χιόνι ποῦ ὀρηκοῦσε μέσα. Κι' διαν ἡ γελάδα ἦτανε μόνη, μπορούσε νὰ τὴν ἀκούῃ κανεὶς ὡς μέσα στὴν κάμαρα, πὸς μοκάνιζε τρομαγμένη στὴ μοναξιά της, διαν ὁ ἀγέρας σειοῦσε σὲθῆμελο τὸ σάπιο

παχλι της. Τὸ μακανιτὸ αὐτὸ ἦτανε ἡ κατάμονη ζωντανή φωνή πὸ ἀκούγανε οἱ γέροι ἐξῆς ἀπὸ τὴν ἴδιον τους τὴ φωνή καὶ παρατούσανε στὴ μέση ὄχι δουλειὴ τύχαινε νὰ γάνουν γιὰ νὰ τὴν ἀποκρυσταλλώ-νε, ὅσες φορὲς μποροῦσε νὰ ξεχωρίσῃ ἀνάμεσα ἀπὸ τὴ βοή τῆς θύρας.

«Τὸ μακόμετρο τὸ ζῶ!—Μουγκρίζει γιὰτι λαχταρᾷ νὰ δῆ ἄνθρωπον», ἔλεγε ἡ γρηά. Καὶ μαζεύοντας τὸ παλιὸ γουνένιο παλιὸ τῆς γύρω ἀπὸ τὸ μικροκαμωμένο κορμί τῆς, πῆγαινε προσεχτικὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ χιόνια ὡς τὸ παχλι, ἐμπαινε μέσα κι' ἄρχιζε νὰ κουβεντιάζῃ μὲ τὴ γελάδα.

Ἡ γρηά Ζέντερμπεργκ τῆς διηγότανε μεγάλες ἱστορίες, τῆς χάδενε τὸ μαστᾶρι καὶ τὸ ἄσπρο ἀστέρι πάνω στὸ μούτελο τῆς, καὶ ἡ γελάδα καταλάβαινε πὼς ὅλα κείνα ἦτανε χάρδια, γιὰτι ἐτιρίβε τὸ κεφάλι τῆς στὸς ὤμους τῆς γρηᾶς καὶ μοκάνιζε ἀπὸ πίσω τῆς σὰν ἔκανε νὰ φύγῃ.

Ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ κι' ὁ Ζέντερμπεργκ, σὰν εἶχε πολὺ καλὸ κέφι, συνειδίξε νὰ συνοδεύῃ τὴ γυναικα τὸν καὶ τότε πηγαινάνε κι' οἱ δύο γέροι μαζί καὶ κουβεντιάζανε καὶ ὄρες ὀλάκερες φροντίζανε γιὰ τὴ γελάδα.

«Εἶνε πὲς σὰ μιὰ συντροφιά», ἔλεγε ὁ Ζέντερμπεργκ συλλογισμένος. Καὶ δὲν μποροῦσανε οὔτε τὴ συντροφιά μὰ οὔτε καὶ τὸ γάλα νὰ στεγρῶθουνε.

Τ' ὄχι σ' αὐτοὺς τοὺς ἴδιους μποροῦσε καὶ νὰ συμβῆ αὐτὸ δὲν πέρασε ποτε ἀπ' τὸ νοῦ τους.

Ὁ Ζέντερμπεργκ ἦταν πάνω ἀπὸ ἐξήντα χρόνων κι' ἡ γρηά δέκα χρόνια μεγαλύτερη. Εἶχανε ὅμως ζῆσει πολὺν καιρὸ μαζί κι' ἡ συνήθεια τῆς ζωῆς εἶχε ξεμακρύνει ἀπ' αὐτοὺς, καθὼς κι' ἀπὸ ἄλλους, τὴ σκέψη τοῦ θανάτου, ἀκόμα καὶ σὰν ἔφτασε ὁ καιρὸς πὸν ἔπρεπε νὰ τὸν περιμένουν. Ἡ γρηά ἦταν μιὰ μικρὴ καὶ ζωηρὴ γυναικούλα, μ' ὅλα τῆς τὰ χρόνια, εἶχε ἕνα ἐνθυμο χαραχτήρα κι' εἶχε ἀγαπήσει πάντα τῆς τὴ ζωή. Ὁ Ζέντερμπεργκ ἀντίθετα ἦταν μιὰ φύση πὸν βαρετὰ καὶ πὸν σκεφτικὴ, καὶ μ' ὅλο πὸν εἶχε λιγώτερα χρόνια ἦτανε ἀσθενικός. Ὁ ρεματισμός, πὸν εἶχε ἀρπάξει ἀρμενίζοντας μὲ τὰ πανιά καὶ ψαρεύοντας, διαν ἡ τρικυμία κι' ἡ θάλασσα κακομεταχειριζόντουσαν τὸ κορμί του τὸ χυνόπωρο καὶ τὴν ἀνοιξη, ἔκανε ἀλύγιτες τὶς κλειδώσεσ του καὶ τὸν κάρφωνε, διαν οἱ πόνοι του γίνοντουσαν πολὺ ἀβάσταχτοι, μέρες ὀλάκερες στὸ κρεβάτι.

«Οὔτε μιὰ μέρα δὲν ἔμεινα στὸ κρεβάτι», ουνείδιξε νὰ λέῃ ἡ γρηά, «ἔξω ἀπὸ τὶς γέννες μου. Τώρα ὅμως τὰ παιδιὰ μεγαλώσανε κι' εἶνε καιρὸς πὸν λείπουνε. Αὐτὸ ὅμως τὸ λέω, πὼς μιὰ φορὰ νὰ πέσω στὸ κρεβάτι καὶ πιά δὲν ξανασηκωνοῦμαι ποτε πιά, αὐτὸ τὸ νοιώθω!»

Ὁ Ζέντερμπεργκ διάβαζε πολὺ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ. Μὲ τὰ ματιογιάλια στὴ μύτη καὶ τὴ διαθήκη ἀνάμεσα στὰ σκεθρά του χέρια καθότανε τὴ μέρα στὸ παράθυρο, πὸν χιποῦσε πάνω τὸ παγωμένο χιόνι, εἴτε τὸ θρόνυ μπρὸς στὴ μικρὴ πετρελαϊκὴ λάμπα, πὸν τὴν εἶχανε κατεδαμμένη τόσο ὅσο γιὰ νὰ μὴ σβύσῃ, γιὰ νὰ τοὺς φτάσῃ τὸ λάδι τους, καὶ διάβαζε κεφάλαιο μὲ κεφάλαιο, ψιθυρίζοντας κάπου κάπου καὶ καμιά λέξη καὶ κουνώντας συχνὰ τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ δείξῃ πὼς συμφωνᾷ.

Στὴ γρηά δὲ διάβαζε ποτε τίποτα, γιὰτι ποτε τῆς

δὲ ρωτοῦσε, κι' ὁ Ζέντερμπεργκ δὲν ἤθελε πάλι ν' ἀνακοινώσῃ τὶς σοβαρὲς σκέψεις του στὴ γυναικα του, πὸν δὲν εἶχε καθόλου θεσηκεντικὸ αἰσθημα. Ἡ Στίνα πάλι ἀπὸ μέρος τῆς θύμωνε ὅσες φορὲς ὁ Ζέντερμπεργκ καθότανε ἐτοι σκεμμένος πάνω στὸ διβλίο ὅλη τὴ μέρα. Δὲν εἶχε νοιώσει ποτε κέφι γιὰ καὶ τέτοιο καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὴν κάνει καὶ ποτε τῆς. Καταλάβαινε ὅμως τὸν ἑαυτὸ τῆς περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄντρα τῆς, ὅσες φορὲς κοίταζε τὴν ἐντύπωση ἔκανε στὸ μυαλό του ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Ἦξερε βέβαια πὼς δὲν εἶχε τὴν ὁδοδοξία. Αὐτὸ τῆς ἔλεγε κι' ὁ Ζέντερμπεργκ πολὺ συχνὰ. Ἀπαντοῦσε σχεδὸν πάντα θυμωμένη κι' ἔλεγε πὼς ἡ πίστη τῆς ἦταν καλὴ σὰν καὶ τὴ δικιά του, μ' ἀπὸ μέσα τῆς νιερπότηντ γι' αὐτὸ καὶ σκεφτότανε πὼς ὁ ἄντρας τῆς εἶχε δικιο. Καὶ τὸν τελευταῖο καιρὸ σόπαινε γιὰ νὰ μὴ τὸν ἐρεθίσῃ καὶ γιὰτι φοβότανε γιὰ τὸ κέφι του καὶ ἤθελε τὸ κάτω κάτω ν' ἀποφύγῃ ἕναν καυγὰ ἀνάμεσα σὲ τέσσερες ξερούς τοίχους.

Ἡ τελευταία γιονοῦ ἔλλα βόσταξε ἐντὸς μέρες. Ἦτανε δουλειὰ καὶ δουλειὰ νὰ πᾶνε στὴ θρόση γιὰ νὰ φέρουνε νερὸ, ἦτανε δουλειὰ βέβαια νὰ κόβουνε ξύλα καὶ νὰ τὰ φέρουνε στὸ σπίτι, δουλειὰ νὰ πᾶνε στὸ παχλι γιὰ νὰ ταῖσουνε τὴ γελάδα, δουλειὰ νὰ φέρουνε τὸ γάλα ἀπὸ τὸ παχλι στὸ σπίτι, ἦτανε δουλειὰ στὸ τέλος νὰ φτυαρίσουνε τὸ χιόνι ἀπὸ τὸ ἐμπασμα, γιὰ νὰ μὴ σκεθρῶσῃ ὀλότελα ἡ πόρτα.

Βδομάδες ὀλάκερες εἶχανε μείνει οἱ δύο γέροι κλεισμένοι. Μ' ὅλη τὴ μονοτονία ποῦχανε οἱ μέρες, ὁ καιρὸς πέρασε γλήγορα καὶ κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο τους δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ πὼς χιόνιζε ἀδιάκοπα τόσο καιρὸ. Κι' ὅμως ἦτανε κάποιες ὄρες τόσο ἀτέλειωτα μακρυνές, πὸν μιὰ οἰωπηλὴ φρίκη ἔπαινε τοὺς δύο γέρους μέσα στὸ μικρὸ, ἀπομακρυσμένο καὶ χιονοσκέπαστο κείνο σπίτι.

Ἐνα βράδυ δὲν εἶχανε ξύλα γιὰ τὴ φωτιά, γιὰτι εἶχανε σωθῆ πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα πὸν λογαριάζανε. Τὴ λάμπα δὲν τολμοῦσανε νὰ τὴν ἀνάβουνε τόσο συχνὰ. Κάνανε οἰκονομία στὸ λάδι, σὰ νᾶτανε τὸ φῶς τῆς λάμπας μιὰ εὐχαρίστηση πὸν δὲν ἔπρεπε νὰ χαιρούνται πολὺ συχνὰ. Τίποτα δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ κι' ὁ Ζέντερμπεργκ ἔπρεπε νὰ βγῆ ὄξω στὸ σκοτάδι γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

Πέρασε κάμποση ὥρα κι' ἡ Στίνα ἄρχισε νὰ φοβᾶται μέσα στὴν κἀμαρα, πὸν ἦταν σχεδὸν σκοτεινὴ. Ἐνα δὺ κλαδάκια φωτίζανε ἀκόμα στὸ τᾶκι, μὰ σ' ὄλες τὶς γωνιὲς ἦτανε θεοσκοπέτινα. Μόνον τὰ παράθυρα μποροῦσε νὰ δῆ κανεὶς, πὸν ἦτανε σκεπασμένα μὲ χιόνι καὶ γιὰλόζανε τόσο τρομερὰ μὲς στὸ σκοτάδι. Στὴ γρηά φαινότανε σὰ νᾶχε περᾶσει μιὰ ὥρα ὀλάκερη κι' ἄρχισε ν' ἀπορῆ μὴ ξέροντας πὸν μποροῦσε ὁ Ζέντερμπεργκ νὰ μείνῃ τόσο ὥρα.—«Κι' ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ συνέθηκε τίποτα!»—συλλογίζονταν ἡ γρηά, καὶ φοβότανε σὰν ἕνα παιδί πὸν τῶχουνε κλείσει στὰ σκοτεινὰ. Μὲς στὴν τρομάρα τῆς ἄρχισε νὰ μουρμουρίζῃ προσευχὲς χωρὶς νόημα καὶ σύνδεση, γιομάτη φρίκη μπρὸς στὸν ἀθέατο ὄχτρο, πὸν τῆς φαινότανε νὰ βιγλίξῃ ἕνα γύρο τῆς. Δὲν ἤθελε ν' ἀνοιξῇ τὴν πόρτα γιὰ νὰ κοιτάξῃ ὄξω, γιὰτι ἔτοι μόνον τὸ κρῦθ θάμπαινε μὲς στὴν κἀμαρα. Οὔτε τὴ λάμπα δὲν ἤθελε νὰνάψῃ. Ἄν τὴν ἔβλεπε ὁ Ζέντερμπεργκ θὰ χαλοῦσε τὸν κόσμο. Ἡ τρομάρα ὅμως

δὲν τὴν παροῦθε, ἐρέδιζε τὴ φαντασία της, ἔβλεπε φριχτά στοιχιά μέσα στὴ μοναξιά της, κ' ἔτσι γλύστισε ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν πόρτα, τὴν ἔκλεισε πίσω της προσεχικὰ καὶ κἀήσε στὸ κατώφλι. "Ἦταν ντυμένη μ' ἓνα ψιλὸ μονάχα μάλλινο σάκο καὶ φοροῦσε σὰ πόδια της ξυλοπάπουσα. Ὁ ἀγέρας τὴν ἔβλεπε μ' ἓνα παγερὸ κρῦο καὶ τὸ χιόνι ἔλυωνε σὰ πόδια της καὶ τὰ γόνατα της, ὥσπου θράχηκε ὀλόιτελα. Δὲν ἴνοιωσε ὅμως. Στεκότανε σιωπηλῆ, μαζεύοντας μὲ τὰ χέρια της πολὺ σφιχτὰ τὸ σάκο της γύρω ἀπὸ τὸ κορμί της, καὶ προσπαθοῦσε νὰ δῆ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ χιόνι ποῦ τῆς μασιτῆγε τὸ πρόσωπο.

Δὲν ἦτανε βολετό. Δὲν ἔβλεπε τίποτα, οὔτε τὸ χέρι της ἀκόμα μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια της, μόνο τὸ πέσιμο τοῦ χιονιοῦ ποῦ ὀλοένα ψήλωνε πάνω στὸ κατώφλι.

«Ζέντερομπεργκ!» φώναξε τὴ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὀλοένα πιὸ δυνατὰ κ' ὀλοένα πιὸ τρομαγμένα.

Μὰ τὸ καταλάβαινε κ' ἡ ἴδια πὼς ἡ φωνὴ της δὲν μποροῦσε νὰ διαπερῶσῃ τὸν ἀγέρα καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ κρῦο ἀνοίξε τὴν πόρτα καὶ πετάχτηκε μέσα στὴν κάμαρα, γιατί ὁ ἀγέρας σπρώχνοντας τὴν πόρτα τὴν ἔκλεισε μ' ἓνα τέτοιον κρῖο, ποῦ οἰσίστηκε τὸ σπῆτι ὀλόκερο. "Ἰσα ἴσα τὴν ὥρα ποῦ μπῆκε μέσα τὸ ρολοὶ τοῦ τοίχου ἄρχισε νὰ χτυπᾷ, ἀναδύοντας ἓνα γρινιάρικο, ὑπόκωφο ἤχο, ποῦ ἀντιλαλοῦσε τόσο παρὰξένα μὲς στὴ σιωπῆ. Ἡ γρηὰ φώναξε δυνατὰ ἀπὸ τὴν τρομάρα της, πασπατεύοντας μὲς στὸ σκοτάδι πῆρε τὰ σπῆτια καὶ μὲ τρεμάμενα χέρια ἄναψε ἓνα. Ἡ γαλᾶζια φλόγα, ποῦ ἀνάλαμπε σιγὰ σιγὰ, τὴν ἔκανε νὰ τρομάξῃ παραπάνω καὶ μόλις καὶ μετὰ βίαια κατόρθωσε ν' ἀνάψῃ τὴ λάμπα. Τὴν ἴδια ὅμως σιγμὴ ποῦ ἄναψε φῶς, ἀκουστήκανε θήματα στὴν εἴσοδο. Φύσηξε πίσω γλήγορα τὴ λάμπα, κ' αὐτὴ δὲν ἤξερε γιατί, καὶ κἀήσε σιωπηλῆ, ἐνῶ τὰ λῆγα της δόντια χτυπούσανε ἀπὸ τὸ κρῖο.

Ὁ Ζέντερομπεργκ μπῆκε μέσα καὶ πέταξε μὲ κρῖο τὰ ξύλα μπρὸς στὸ πικῶπι ποῦ θροικότανε κ' ἔβλεπε μέσα στὴν κάμαρα.

«Γιατί ἔσθθες τὴ λάμπα;» ρώτησε. "Ἦταν γιομάτος χιόνια, κ' ἀφοῦ ἔβγαλε τὸ σακάκι του, πῆγε μπρὸς στὴν πόρτα καὶ τίναξε τὰ χιονισμένα σιτάλια του.

Δὲν ἀπάντησε τίποτα, ἔτσι σωμαίνοντας προσπαθοῦσε νὰ καταπιῆξῃ τὴν ταραχὴ ποῦ εἶχε πάρει ἀπὸ τὴν τρομάρα της.

«Αὐτὴ εἶνε μὰ τὴν ἀλήθεια μιὰ παρὰξενη γρηὰ», ἄρχισε νὰ λέῃ ὁ Ζέντερομπεργκ, μὰ σταμάτησε ὁμῶς νὰ γύρευε νὰ δώσῃ τόπο τῆς ὀργῆς.

"Ἦταν ἀπὸ λίγο φώναξε ἀπότομα: «Ἄναψε τὴ λάμπα γιὰ νὰ μπορῆ κανεὶς νὰ βλέπῃ τουλάχιστο!»

Ἐπᾶκουσε μηχανικὰ, μὰ τὸ κορμί της ὀλόκερο ἔτρεμε καὶ δὲν μποροῦσε ὅτι ἡ ἴδια νὰ καταλάβῃ γιατί εἶχε τρομάξῃ τόσο πολὺ.

«Ἐκατες ἀλήθεια τόσην ὥρα», μουρμούρισε, «κ' εἶνε τόσο φοβερὸ νὰ μένη κανεὶς ὀλομόναχος.»

«Ἐκανα πολὺν ὥρα;» εἶπε ὁ Ζέντερομπεργκ ζωηρὰ. «Θαρρεῖς λοιπὸν πὼς εἶνε εὐκολο νὰ πᾶς νὰ φέρῃς ξύλα, διὰ τὸ χιόνι τᾶχει σκεπάσει πῆχες ψηλὸ; Καὶ κἀθεοαὶ δῶ πέρα κ' ἀνάβεις τὴ λάμπα μόνο γιὰ σένα, χωρὶς νᾶχῃς καμιὰν ἀνάγκη γιὰ φῶς. Καὶ σὸν ἀκοῦς πὼς ἔρχομαι, τὴ σβήνεις, γιατί τάχα δὲν πρέπει νὰ τὸ ξέρω!»

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ ἴδπε σὲ τόνο κηρύγματος κ' ἐνῶ μιλοῦσε ἔτσι ἀκούμπησε ἓνα κομμάτι ξύλο πάνω στὸ πικῶπι.

«Νὰ, αὐτὴ εἶνε ἡ παλιὰ φεντιὰ, ποῦνε βαθεῖα ριζωμένη μὲς στὴν καρδιά τῶν ἀνθρώπων!» ἔξακολούθησε. «Αὐτὸς εἶναι ὁ σατανὰς, ὁ διάβολος, τὸ παλιὸ φίδι, ὁ πατέρας κἀθε φεντιᾶς!»

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔβλεπε σ' ἓνα πολὺ σκληρὸ τόνο, σὰ νᾶθελε νὰ καθουχάσῃ τὸν ἑαυτὸ του ἀφορίζοντας.

«Ἡ γυναῖκα δὲν πρέπει νὰ λῆῃ ψέματα σὶν ἀντρα της, γιατί ὁ ἀντρας εἶνε ἡ κεφαλὴ τῆς φαμίλιας, ὅπως κ' ὁ Χριστὸς ἡ κεφαλὴ τῆς κοινωνίας. Ἐσὺ ὅμως μοῦ λῆς ψέματα, γιατί εἶχες ἀναμένη τὴ λάμπα, φώναξε δυνατώτερα, «κ' ὅσπερα γελᾷς καὶ τὴν καρδιά σου τὴν ἴδια, γιατί τὴν ἔσθθες καὶ πάλι, θέλοντας νὰ μ' ἀπατήσῃς.»

Ἡ Στίνα εἶχε καθουχάσει στὸ μειαξὺ. "Ἦταν δὲ ἤξερε τόσο πολὺ τὸν καλὸ της τὸ Ζέντερομπεργκ, διὰν εἶχε κῆρι γιὰ κήρυγμα, κἀὼς ἔλεγε, ποῦ ἦτανε μάστιγι ἐτοιμὴ νὰ τ' ἀπαντήσῃ!

"Ὅταν ὁ Ζέντερομπεργκ τὸ κατάλαβε, τὸ φρεμένο του πρόσωπο πῆρε ἓνα βαθὺ κόκκινο χρῶμα. Ὁ τόπος του, ποῦ ἔμοιαζε πὼς λῆει κήρυγμα, ἔξαφανίστηκε στὸ λεφτό.

«Σώπασε, γυναῖκα!» φώναξε μὲ θρονηρὴ φωνὴ καὶ σὺγκαιρα χώρισε μ' ἓνα χτύπημα σὲ δυὸ τὸ ξύλο ποῦ ἦτανε πάνω στὸ πικῶπι, ἔτσι ποῦ τὰ δυὸ κομμάτια του πεταχτήκανε τὸ ἓνα ἀπὸ δῶ καὶ τ' ἄλλο ἀπὸ κεί, μακριὰ μὲς στὴν κάμαρα. "Ἦταν ἔξακολούθησε νὰ χτυπᾷ μὲ τὴ δύναμη τῆς ὀργῆς χωρὶς νὰ θγάξῃ μιλιὰ.

"Ἐριξε τὰ δόντια του κ' ἔκανε πειοματωμένους τὴ δουλειὰ του. Ἡ γρηὰ ὅμως μᾶεψε σιγὰ-σιγὰ τὰ ξύλα, φουσοῦσε τὴ φωτιὰ στὸ τζάκι καὶ στὸ τέλος ἔσθθσε τὴ λάμπα. Ἐπὶ πέρασε τὸ θράδν, χωρὶς νὰ πῆ κανεὶς τοὺς μιὰ λέξη. Ὁ ἀγέρας ὅμως χτυποῦσε μὲ θρόνο τὸ χιόνι πάνω σὰ τζάκια κ' ἀπὸ τὴν κἀνοδόχο ἔφερνε πίσω τὸν κἀνὸ μέσα στὴν κάμαρα.

(Ἔχει συνέχεια)

(Μετάφραση ΛΕΟΝΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΑ)

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Δρ. Δαμ.—Πάτρα Πολὺ καλὸ Νὰ μᾶς στείλλεις κ' ἄλλ. Πι νὰ σοῦ τὸ κρῖβουμε; "Ἦταν ἀπὸ τόσα καὶ τόσα ποῦ λαβαίνουμε, νιώσαμε κάποιον ξανάσασμα μὲ τὸ δικό σου.—κ. Τακ. Ναθ. Λευκάδα. Στείλε μᾶς καὶ τᾶλλο. Ἄν θέλεις ὅμως ν' ἀκούσεις καὶ τὴ γνώμη μας, ξεφότωσέ το ἀπὸ τὴ φιλοσοφία κ' ἀφίαις νὰ βγαίνει μόνη της κ' ἀκοπα ἡ φιλοσοφία ἀπὸ τὴ διήγηση.—Τακτ. ἀναγνωστῆ Λάρισα. Ὁ ἴδιος εἶναι.—κ. Α. Ἀστροειδῆ. Ὅταν γράφεις τέτοιους στίχους:

Τραγοῦδια αὐτὰς ἐξυμνοῦσι,
ἐλπίδες καὶ ὄνειρα αὐτῆ,
δᾶλθει μέρα νὰ ξαναχθῶσι
οἱ χρόνοι, γιὰ νὰ ζωσωνηθῇ, ν' ἀναγενθῇ

σὲ συμβουλευόμε νὰ παρατήσεις τὴν ποίηση, ποῦ εἶνε ἀγκάθια πολλὰ, καὶ νὰ ριχτεῖς μὲ τὰ μ' ἔτρα στὸ διάβασμα.—κ. Α. Τσέρμ. Σ' ἐθαριστοῦμε, μὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ βιάζεσαι. Μὲ τὸν καιρὸ θὰ γράφεις καὶ τραγοῦδια ποῦ νὰ δημοσιεύονται.—κ. Θ. Μ. Ἄργος. Νὰ τὸ ξαναγράψεις. Νὰ τ' ἀρχίσῃς ἔτσι: «Ὁ Ρούλης ὁ Γκῶκος καὶ ἡ κόρη τοῦ παπᾶ κτλ» καὶ νὰ τοῦ δῶσῃς πιὸ δυνατὸ, πιὸ ζωντανὸ τέλος. Θὰ γίνῃ ἓνα σύντομο καὶ καλὸ διηγηματάκι.—κ. Γ. Ἰὰ δυὸ ἐπιγράμματα σου εἶναι δυσσυχῶς σαχλὰ κ' ἀνόητα.—Γ. Μ. Στ. Χίο. Θὴν τὰ λάβεις.—Γ. Σας. Σακελ. Ζήτησε γράμμα μᾶς στὸ Ρ. Β. Πάτρας.—κ. Ρ. Δοῦτ. Ζήτησε γράμμα μᾶς στὸ Ρ. Β.—κ. Π. Σμ Λάρισα. Λάβῃμε τὸ γράμμα σου. Ποίημα δὲν εἶχε μέσα. Γ. Παρ. Ἐλάβαμε τὴ συνδρομὴ κ' ἐθαριστοῦμε.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΜΙΚΡΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΕΞΟΧΗ

— Κηφισιά λοιπόν, Φάληρο, νησιά, ή παραέξω;
— Έσεεις;

— Έγώ θρήκα κάποιο σπιτάκι στο Μαρούσι. Περω άπ' τόν άλλο μήνα. Έσεεις τί λογαριάζετε;

— Δέν λογαριάζω τίποτε. Έγώ έχω θρη άπό καιρό την έξοχή μου και τής μένω πιστός. Είμαι ένδουσιασμένος.

— Ποιά έξοχή;

— Τήν Άθήνα, φίλε μου! Η Άθήνα είναι ή καλύτερη, ή πιό ύγιεινή και ή πιό οικονομική έξοχή τής Ελλάδας. Όποτε αποφάσισα να τής κάνω άπιστίες, τό μετάνιωσα. Η Άθήνα είναι μιá ζηλιάρα έρωμένη. Έκδικείται. Ένα-δυό φορές στη ζωή μου, πού ξεφυγα άπ' την άγκαλιά της, τό πλήρωσα άκριδιά. Τή μιá φορά μέ φέρανε πίσω έτοιμοθάνατο, την άλλη έφερα έγώ πίσω άρρωστα τά παιδιά μου. Και δέν ήτανε αυτό μονάχα. Βρήκα και τό σπίτι μου ρημαγμένο. Οί λωποδύτες μου είχανε σηκώσει τό είναι μου.

— Θα περάσετε λοιπόν τό καλοκαίρι σας μέσα στο φούρνο; Φρίκη! Θα ζήσετε τρεις μήνες μέσα στη σκόνη, στη λαύρα, στα κουνούπια, στην άντηλιά, στις επιθεωρήσεις, στα θυμιάματα τών ύπνόμων;

— Μάθετε λοιπόν, κύριε, ότι όλα αυτά τά πράματα, πού άναφέρνεται μέ φρίκη, για τόν γνήσιο Άθηναίο είναι ένας ύψηλός ήδονισμός. Έχουνε κάποια θέλητρα, πού δέν τά νοιώθει ό καθένας. Μέσα στην άποθέωση τής ίδιας σκόνης γεννήθηκαν οί Πλατωνικοί Διάλογοι και άνθισε ή μυστικόπαθη φιλοσοφία του Σωκράτη. Χωρίς τό φοικτό αυτό λιοπύρι του καλοκαιριού τής Άθήνας, χωρίς τά κουνούπια του και τούς κορούς του, ό Σωκράτης δέν θα ήτανε τίποτε άλλο, παρά ένας δυστυχισμένος σύζυγος.

— Γιατί;

— Γιατί, άπλούστατα, άντι να φιλοσοφή στους ήσκιους τής Στοάς και κάτω άπ' τά πλατάνια του Έλισσοϋ, πλένοντας, στον ίδιο καιρό, τά πόδια του στα δροσερά του νάματα, — πρώτα πού δέν τό συνειρίζουν οί καινούργιοι φιλόσοφοι, — θα καθότανε στον αϊλόγουρο του σπιτιού του να μάλλιοτραβιέται μέ τη γυναίκα του. Τό ίδιο θα γινότανε, αν είχε την κακή συνήθεια να πηγαίη στην έξοχή.

— Φαντάζεστε λοιπόν, ότι οί άρχαίοι Άθηναίοι δέν είχαν την συνήθεια να παραθερίζουν, έξω άπ' την Άθήνα, σαν τούς σημερινούς;

— Όρισμένως δέν την είχαν. Άγαπούσαν την Άθήνα τους και τής έμεναν πιστοί. Ο Αισχύλος, ό Σοφοκλής, ό Εϋρυπίδης έμπνευστήκανε τις τραγωδίες τους μέσα στο λιοπύρι του καλοκαιριού της, ξαπλωμένοι άνάσκελα κάτω άπ' τόν Ήλιο. Οί καινούργιοι ποιητές, πού φεύγουνε στις έξοχές, ζητώντας εκεί την έμπνευσή τους, γράφουν άρλούμπες και επιθεωρήσεις. Ο Άπόλλων τούς εκδικείται.

— Μένετε λοιπόν...

— Μένω και θα μένω.

— Μήπως έχετε σκοπό να έμπνευστήτε κ' έσεεις

καμιά τραγωδία, ξαπλωμένος άνάσκελα κάτω άπ' τόν Ήλιο τής Άθήνας;

— Όχι, φίλε μου. Δέν έχω τόρο κακούς σκοπούς. Έγώ κάνω άπλώς την κούρα μου.

— Ποιά κούρα;

— Μπολιάζομαι μέ όλα τά καλοκαιρινά μικρόδια τής Άθήνας. Και είμαι γερός όλο τό χρόνο. Έκείνοι πού φεύγουν στις έξοχές, αν δέν γυρίσουν άρρωστοι, άρρωσταίνουν μόλις πατήσουν τό πόδι τους στ' άγια τούτα χώματα. Δέν τούς σηκώνει πιό ό τόπος.

— Καμιά μικρή έκδρομούλα τουλάχιστον;

— Αυτό, ναι! Πότε-πότε συνειθίζω να γκρεμοσακίζομαι, μέ τό τραύ, ως τό Φάληρο.

— Για τις ποντιάδες άφρες, βέβαια.

— Κάθε άλλο. Τό κάνω για τη θεραπεία τών ρεματισμών μου.

— Κάνετε δηλαδή θερμά λουτρά;

— Όχι, φίλε μου. Κάνω μασσάζ μέσα στο τραύ, χωρίς να πληρώνω και πεντάρα. Και τι μασσάζ! Μου τό κάνουν οί ώραιότερες κοπέλες τής Άθήνας.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Τό διήγημα «Χιονισμένος Χειμώνας», πού άρχίζουμε σήμερα τό δημοσίεψή του, είναι του μεγάλου Σουηδου συγγραφέα Γκέιερσταμ, πού τό ασύγκριτο ριμάντο του «Το βιβλίό του μικρού άδελφού», μεταφρασμένο από τ. ν. Κ. Χατζόπουλου δημοιεύτηκε τό 1915 στο «Νουμά» και τυπώθηκε άργότερα σε ξεχωριστό τόμο.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΠΟΛΥ ΣΟΣΤΑ!...

Φίλε Νουμά,

Παρακολουθώντας άπ' τά σχολικά γυμνασιακά μου χρόνια θήμα προς θήμα την έκδοση και κυκλοφορία του «Νουμά», πού οί μελετημένες σελίδες του θγάλανε τόσους άξιοδιάβαστους λογογράφους κ' άλλους τόσους ιδανικόλατρους ποιητές — άληθινούς πνευματικούς εργάτες — πού τιμούν σήμερα τη λογοτεχνία μας, έβρισκα δίκια τη μικροβιολογική εξέταση του κάθε ζητήματος πού παρουσιαζότανε κάθε τόσο για να σκοντάψη τόν ιερό σκοπό πούχε κατά νου να πραγματοποιήσει.

Τώρα όμως πού ξύπνησε ό πολός κόσμος άπ' τής άφάνειας τό κρεβάτι και τραβή μπρός μέ γιγαντένια ασάλευτα θήματα σκορπώντας στη διάβα του τό κάθε σάπιο εμπόδιο πούθελε να θρεθί για πρόσκομμα στο μέσο, νομίζω πώς είναι περιττό να γίνεται λόγος για μερικούς μετρητούς στα δάχτυλα, πού παρουσιάζονται όχι για να στρεβλώσουνε την ιδέα τη ριζωμένη μέ θεώρατες ρίζες στα σπλάχνα τής νεολαίας, αλλά για να τούς δοθί σημασία άπό σάς τούς κορυφαίους και δούν τ' όνομά τους ν' αναφέρεται στα φυλλάδια του ένα και τ' άλλου άξιόλογου περιοδικού. κοϋ.

Έχουν πάθει άπό μανία δόξας κ' επειδή δέν

μπορούν να την απολάβουν με τα καλά τους έργα γι' αυτό καταφεύγουν στ' αντίθετο, σαν κάποιον που κάπνισε την εκκλησιά του χωριού του για ν' αποθανάτιση τ' όνομά του.

Αυτή είναι η αιτία που τους κάνει να ιδρύουν μυστικοσυμβούλια και διαβούλια...

Γι' αυτό άστε τους κι' άς κουρέβονται.

"Όταν τους αναφέρνετε, τους δίνετε σημασία που τους τιμᾷ κι' αυτό ίσα-ίσα αυτοί επιζητούν και θέλουν.

"Όσο αποτέλεσμα φέρανε οι «Σύλλογοι των Ἐπιστρατών» για τὸ ἔθνικό μας μεγαλείο, ἄλλο τόσο θὰ φέρουνε κι' αὐτοί με τὴ στενοκεφαλιά τους στὴ γλωσσική μας ἀναγέννηση.

Ἄργος, 19 τοῦ Μάρτη 1919.

Μὲ ἀπειρὴ ἐχτίμησιν

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. ΣΤΕΦΑΝΟΥ

„ΠΥΡΣΟΣ“

ΜΗΝΙΑΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Διευθυντής: ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

"Ο «Πυρσός» είναι τὸ φιλολογικὸ ὄργανο τῶν νέων. Βγαίνει κάθε μῆνα και πουλιέται σ' ὅλα τὰ κώσσια και τὰ κεντρικώτερα βιβλιοπωλεῖα 1 δρ. τὸ τεῦχος. Ἡ συνδρομὴ του εἶναι 8 δρ. γιὰ τὴν Ἑλλάδα και φρ. γ. 10 γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΣΤΑΔΙΟΥ 14.

Ἐνεργεῖται πάσης φύσεως τραπεζικαὶ ἐργασίαι ἤτοι:

Ἄγορά και πώλησις συναλλάγματος. Ἐκδοσις ἐπιταγῶν και τηλεγραφικῶν ἐμβασμάτων ἐπὶ πάσης πόλεως τοῦ ἔξωτερικοῦ.

Ἐκδοσις πιστωτικῶν ἐπιστολῶν. Ἀνοίγμα πιστώσεων.

Παραλαβὴ φορτωτικῶν και προκαταβολαὶ ἐπὶ αὐτῶν ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ και Ἐξωτερικῷ.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐνεχυρογράφων

Γενικῶν Ἀποθηκῶν. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων.

Προεξοφλήσεις ἐμπορ. γραμματίων. Χρηματοστηρικαὶ ἐντολαὶ ἐν Ἀθῆναις και ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Γίνονται δεκταὶ καταθέσεις ὄψεως και ἐπὶ προθεσμίᾳ εἰς δραχμᾶς ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

2 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ὄψεως μέχρι ποσῶ Δρ. 50 000.

2 ο/ο διὰ καταθέσεις ὄψεως ἀπὸ Δρ. 50,000 μέχρι Δρ. 100,000 (διὰ πᾶν ἐπὶ πλεόν τῶν Δρ. 100,000 ποσὸν ἰδιαίτεραι συμφωνίαι).

3 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 6 μῆνας μέχρι 1 ἐτος.

4 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 1 ἐτος μέχρι 2 ἐτῶν.

4 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 2 ἐτῶν μέχρι 4 ἐτῶν.

•ΤΥΠΟΣ•

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΠΥΡΟΣ □□□□

ΘΑΛΑΣΣΗΣ □

ΠΟΛΕΜΟΥ □□

ΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ:

Ἐν ΔΟΘΗΝΑΙΣ ὑπὸ τῶν κ. κ.

- ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ, Λεωφ. Πανεπιστημίου Τηλ. 4-81
- ΜΠΙΦΘ & ΚΡΑΛΛΗ, ὁδὸς Καπνικαράς 7^η • 4-88
- Α. ΔΕΝΑΣΑ & ΣΙΑ, ὁδὸς Σταδίου 11 • 9-88
- Ν. ΘΩΜΙΑΝ, ὁδὸς Σταδίου 84 • -

Ἐν ΠΕΙΡΑΙΕΙ ὑπὸ τῶν κ. κ.

- ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ, Λεωφ. Μαρτῆς Στοῦς Τηλ. 1-91
- Κ. ΣΑΛΑΚΩΣΤΑ, Λεωφ. Σακεράτους 68 • 9-88
- ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ, ΠΑΡΡΗ & ΣΙΑ, Μαρτῆς Στοῦς 84 • 8-88
- ΑΔΕΛΦΩΝ ΣΑΡΑΝΤΗ, Μίγας, Σακεράτης • 9-88
- ΚΕΡΩΝΥΜΟΥ & ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Πλ. Κερατσοῦ 18
- ΖΑΪΝ & ΠΟΝΤΙΚΟΥ, ὁδὸς Σουφλῆ 1 • -

και ἐπὶ τῶν ΓΕΝΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΩΝ:

••• Ἐξωτερικῶν Δάνου & Σ' •••

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Κερατσοῦ 4

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ
Μίγας & Τηλ. 8-87

ΕΞΕΔΟΘΗ

Ε. ΠΟΥΑΣΣΟΝ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

(Β^α ἔκδοσις)

Πουλιέται σὲ ὅλες τὶς Νεολαῖες και Τμήματα τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος.

Στὴν Ἀθήνα: Ὅδὸς Εὐριπίδου 14.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΙΟΝ ΚΑΤΑΒΗΘΕΝ 10 000 000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ (Δραγατσάνου 4. Τηλ. 13-37)

ΥΠΗΜΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ (Λεωφ. Μ. Στοῦς 24. Τηλ. 2-74)

ΠΡΟΚΑΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚ. ΕΠΙΜΕΤΟΥ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ἤτοι: Ἀγοραπωλησία

Συν/τος. Ἐκδοσις ἐπιταγῶν. Δάνεια και ἀνοικτοὶ λ/μοὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ

και ἰποθήκῃ. Πιστώσεις πρὸς εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων (Crédits documentaires). Εἰσπράξεις

και προεξοφλήσεις γραμματίων. Ἀγοραπωλησία

χορηγιασθηρικῶν ἀξιῶν Φύλλαξις ἀξιῶν. Παραλαβὴ ἀποταμίσεως και πώλησις ἐμπορευμάτων

διὰ λ/σμὸν τρίτων. Προκαταβολαὶ ἐπὶ ἐμπορευμάτων και φορτωτικῶν. Ἐκδοσις δανείων. Καταθέσεις ὑπὸ τοὺς καλλιτέρους ὅρους. Ταμειυτήριον 4 0/ο. Ἐκδοσις δανείων.

Ναυτιλιακαὶ ἐργασίαι και ἀντιπροσωπεῖται ἀσφαλειῶν.

Ἰδρυσις και ὀργάνωσις ἐταιρειῶν ναυτιλιακῶν, μεταλλευτικῶν, βιομηχανικῶν, γεωργικῶν, ἐμπορικῶν και συμμετοχῆ εἰς τοιαύτας.

Ἀντιπροσωπεῖται Ἐργοληψίαι.

•ΤΥΠΟΣ•

ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΕΙΣ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

75,000,000 ΤΟΚΟΣ 6,32%

ΕΓΓΡΑΦΑΙ 15-20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΕΚΑΣΤΗ ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ 100 ΔΡΑΧΜΩΝ

ΤΙΜΑΤΑΙ 95 ΔΡΑΧΜΑΣ

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ: ΤΑ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΕΓΓΥΩΝ ΠΡΟΣΟΔΩΝ

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔχει τὸ ὀριστικὸν καὶ ἀμετάκλητον δικαίωμα ὅπως κρατῆ ἐκ τῶν πλεονασμάτων τῶν ὑπεγγύων προσόδων, τὰ ὁποῖα κατατίθενται εἰς αὐτὴν καὶ τὰ ὁποῖα ἀνέρχονται εἰς 17,000,000, τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων, τὴν ἐξόφλησιν τοῦ κεφαλαίου καὶ τὰ λοιπὰ ἐξόδα τοῦ δανείου, ἀνερχόμενα μόνον εἰς 6.500,000.

Αἱ ὁμολογίαι καὶ τοκομερίδια εἶναι ἀπηλλαγμένα παντὸς φόρου, τέλους ἢ κρατήσεως τοῦ παρόντος ἢ μέλλοντος.

Τὸ τίμημα καταβάλλεται τοῖς μετρητοῖς ἢ κατὰ δόσεις.

Δρ. 15 κατὰ τὴν ἐγγραφὴν 15-20 Ἀπριλίου

» 40 ἐντὸς 2 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς

» 40 ἐντὸς 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς

Τὰ ἔντοκα γραμμάτια γίνονται δεκτὰ διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ τιμήματος τῶν ὁμολογιῶν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἀξίαν, καὶ πλέον 1.0% ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς αὐτῶν ἀξίας.

